

2016 m. liepos 7 d., ketvirtadienis

P8_TA(2016)0318

Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimas

2016 m. liepos 7 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo, ypač atsižvelgiant į Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos komiteto baigiamąsias pastabas (2015/2258(INI))

(2018/C 101/13)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 2, 9, 10, 19, 168 straipsnius ir 216 straipsnio 2 dalį ir Europos Sąjungos sutarties (ES sutarties) 2 ir 21 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 3, 15, 21, 23 ir 26 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvenciją ir jos išgaliojimą Europos Sąjungoje 2011 m. sausio 21 d. pagal 2009 m. lapkričio 26 d. Tarybos sprendimą 2010/48/EB dėl Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos sudarymo Europos bendrijos vardu ⁽¹⁾,
- atsižvelgdamas į 2015 m. spalio 2 d. JT Neįgaliųjų teisių komiteto baigiamąsias pastabas dėl Europos Sąjungos pirminės ataskaitos ⁽²⁾,
- atsižvelgdamas į 2015 m. gegužės 15 d. JT Neįgaliųjų teisių komiteto patvirtintą klausimų sąrašą, susijusį su Europos Sąjungos pirmine ataskaita ⁽³⁾,
- atsižvelgdamas į Tarybos, valstybių narių ir Komisijos elgesio kodeksą, kuriuo nustatoma Europos Sąjungos vykdomo Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo ir atstovavimo jai vidaus tvarka,
- atsižvelgdamas į Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją, Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją, Tarptautinį ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių paktą ir Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą,
- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją,
- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų alternatyviosios vaikų priežiūros gaires ⁽⁴⁾,
- atsižvelgdamas į 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 ⁽⁵⁾,
- atsižvelgdamas į 2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvą 2000/78/EB, nustatančią vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus ⁽⁶⁾,
- atsižvelgdamas į Teisingumo Teismo sprendimus sujungtose bylose C-335/11 ir C-337/11 *HK Danmark* ir bylose C-363/12 *Z bei C-356/12 Glatzel*,

⁽¹⁾ OL L 23, 2010 1 27, p. 35.

⁽²⁾ CRPD/C/EU/CO/1.

⁽³⁾ CRPD/C/EU/Q/1.

⁽⁴⁾ A/RES/64/142.

⁽⁵⁾ OL L 347, 2013 12 20, p. 320.

⁽⁶⁾ OL L 303, 2000 12 2, p. 16.

2016 m. liepos 7 d., ketvirtadienis

- atsižvelgdamas į 2015 m. balandžio 28 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą komunikatą Europos Parlamentui ir Tarybai „Veiksmų planas žmogaus teisių ir demokratijos srityje (2015–2019 m.) „Svarbiausias ES rūpestis – užtikrinti žmogaus teises““ (JOIN(2015)0016),
- atsižvelgdamas į 2015 m. gruodžio 2 d. Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimais, suderinimo (COM(2015)0615),
- atsižvelgdamas į 2015 m. birželio 19 d. Komisijos tarnybų darbinį dokumentą „Europos Sąjungos atsakymas į klausimų sąrašą, susijusį su Europos Sąjungos pirmine ataskaita dėl JT neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo“ (SWD(2015)0127),
- atsižvelgdamas į 2014 m. birželio 5 d. Komisijos tarnybų darbinį dokumentą „JT neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo Europos Sąjungoje ataskaita“ (SWD(2014)0182),
- atsižvelgdamas į 2011 m. spalio 25 d. Komisijos komunikatą „Socialinio verslo iniciatyva. Socialinėms įmonėms plėtoti palankios aplinkos kūrimas socialinių inovacijų ekonomikoje“ (COM(2011)0682),
- atsižvelgdamas į 2010 m. lapkričio 15 d. Komisijos komunikatą „2010–2020 m. Europos strategija dėl negalios. Tolesnis siekis kurti Europą be kliūčių“ (COM(2010)0636),
- atsižvelgdamas į savo 2016 m. vasario 25 d. rezoliuciją „Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras: užimtumo ir socialiniai aspektai 2016 m. metinėje augimo apžvalgoje“⁽¹⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2015 m. rugsėjo 10 d. rezoliuciją „Konkurencingos ES darbo rinkos kūrimas XXI amžiuje: igūdžių ir kvalifikacijos pritaikymas prie paklausos ir darbo galimybių siekiant atsigaivinti po krizės“⁽²⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2015 m. rugsėjo 10 d. rezoliuciją dėl socialinio verslumo ir socialinių inovacijų kovojant su nedarbu⁽³⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2015 m. rugsėjo 8 d. rezoliuciją dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje 2013–2014 m.⁽⁴⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2015 m. liepos 8 d. poziciją per pirmąjį svarstymą dėl pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių⁽⁵⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2015 m. gegužės 20 d. rezoliuciją dėl Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių komiteto patvirtinto klausimų sąrašo, susijusio su Europos Sąjungos pirmine ataskaita⁽⁶⁾,

⁽¹⁾ Priimti tekstai, P8_TA(2016)0059.

⁽²⁾ Priimti tekstai, P8_TA(2015)0321.

⁽³⁾ Priimti tekstai, P8_TA(2015)0320.

⁽⁴⁾ Priimti tekstai, P8_TA(2015)0286.

⁽⁵⁾ Priimti tekstai, P8_TA(2015)0261.

⁽⁶⁾ Priimti tekstai, P8_TA(2015)0208.

2016 m. liepos 7 d., ketvirtadienis

- atsižvelgdamas į savo 2013 m. liepos 4 d. rezoliuciją dėl krizės poveikio pažeidžiamų grupių galimybėms gauti priežiūros paslaugas ⁽¹⁾,
  - atsižvelgdamas į savo 2011 m. spalio 25 d. rezoliuciją dėl žmonių su negalia judumo ir įtraukties ir 2010–2020 m. Europos strategijos dėl negalios ⁽²⁾,
  - atsižvelgdamas į savo 2009 m. gegužės 6 d. rezoliuciją dėl iš darbo rinkos išstumtų asmenų aktyvios įtraukties ⁽³⁾,
  - atsižvelgdamas į Europos Parlamento tyrimų tarnybos išsamią analizę „JT neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimas ES“,
  - atsižvelgdamas į 2030 m. darnaus vystymosi darbotvarkę,
  - atsižvelgdamas į 2014 m. Europos ombudsmenės metinį pranešimą,
  - atsižvelgdamas į Europos ombudsmenės sprendimą, priimtą baigus tyrimą savo iniciatyva OI/8/2014/AN dėl Komisijos,
  - atsižvelgdamas į būsimą 2015 m. Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros metinę ataskaitą,
  - atsižvelgdamas į 2015 m. gruodžio mėn. Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros tyrimą „Smurtas prieš neįgalius vaikus. Teisės aktai, politika ir programos ES“,
  - atsižvelgdamas į 2014 m. Eurostato statistinius duomenis apie neįgaliųjų prieigą prie darbo rinkos, švietimo ir mokymo ir skurdo bei pajamų nelygybę;
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 52 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto pranešimą ir į Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto, Petijų komiteto, Užsienio reikalų komiteto, Vystymosi komiteto, Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto, Transporto ir turizmo komiteto, Regioninės plėtros komiteto, Kultūros ir švietimo komiteto, Teisės reikalų komiteto ir Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto nuomones (A8-0203/2016),
- A. kadangi visi neįgalieji, kaip visaverčiai piliečiai, turi lygias teises ir teisę į neatimamą orumą, vienodą požiūrį, nepriklausomą gyvenimą, savarankiškumą, viešosiomis lėšomis finansuojamų sistemų paramą ir visapusišką dalyvavimą visuomenės gyvenime;
- B. kadangi manoma, kad Europos Sąjungoje yra 80 mln. neįgaliųjų, iš kurių moterys ir mergaitės sudaro apie 46 mln., ir tai yra apie 16 proc. visų ES gyvenančių moterų, taigi Europos Sąjungoje yra daugiau neįgalių moterų nei vyrų; kadangi neįgalios moterys dažnai patiria daugialypę diskriminaciją – jos susiduria su didelėmis kliūtimis bandydamos naudotis savo pagrindinėmis teisėmis ir laisvėmis, tokiomis kaip teisė į mokslą ir darbą, ir tai gali nulemti socialinę atskirtį ir psichologines traumas; kadangi negalia taip pat neproporcingai paveikia moteris, kaip neįgalius šeimos narius prižiūrinčius asmenis;
- C. kadangi SESV reikalaujama, kad Sąjunga, nustatydamą ir įgyvendindama savo politikos kryptis ir veiksmus, kovotų su diskriminacija dėl negalios (10 straipsnis), ir jai suteikiami įgaliojimai priimti teisės aktus, siekiant kovoti su tokia diskriminacija (19 straipsnis);

⁽¹⁾ OL C 75, 2016 2 26, p. 130.

⁽²⁾ OL C 131 E, 2013 5 8, p. 9.

⁽³⁾ OL C 212 E, 2010 8 5, p. 23.

2016 m. liepos 7 d., ketvirtadienis

- D. kadangi Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 21 ir 26 straipsniuose aiškiai draudžiama diskriminacija dėl negalios ir nustatomos lygios neįgaliųjų teisės dalyvauti visuomenės gyvenime;
- E. kadangi Neįgaliųjų teisių konvencija yra pirmoji ES ratifikuota tarptautinė žmogaus teisių sutartis ir ją taip pat pasirašė visos 28 ES valstybės narės bei ratifikavo 27 valstybės narės; kadangi valstybė narė, kuri dar nėra to padariusi, turėtų imtis reikiamų priemonių, kad būtų užbaigtos reformos, siekiant ratifikuoti Neįgaliųjų teisių konvenciją;
- F. kadangi Jungtinių Tautų organas pirmą kartą patikrino, kaip ES vykdo tarptautinius įsipareigojimus žmogaus teisių srityje; kadangi 2015 m. paskelbtos Neįgaliųjų teisių konvencijos komiteto baigiamosios pastabos dėl Neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo ES yra svarbus ženklas, parodantis, kaip ES vykdo įsipareigojimus lygybės ir žmogaus teisių paisymo srityje, ir jos yra į ES kompetencijos sritį patenkančios teisėkūros ir politikos priemonių gairių rinkinys;
- G. kadangi Teisingumo Teismo praktika patvirtina, kad Neįgaliųjų teisių konvencija yra privaloma ES ir jos valstybėms narėms, kai jos įgyvendina ES teisę, kadangi ši konvencija yra „sudėtinė Sąjungos teisės sistemos dalis“, kuri turi „viršenybę Sąjungos antrinės teisės aktų atžvilgiu“⁽¹⁾;
- H. kadangi Neįgaliųjų teisių konvencijos principai apima gerokai daugiau nei diskriminacija ir jais siekiama užtikrinti galimybes visiems neįgaliesiems ir jų šeimoms visapusiškai naudotis žmogaus teisėmis įtraukioje visuomenėje;
- I. kadangi neįgalieji yra labai įvairi grupė ir kadangi moterys, vaikai, vyresnio amžiaus žmonės ir sudėtingų paramos poreikių turintys asmenys susiduria su papildomais sunkumais ir daugialype įvairių formų diskriminacija;
- J. kadangi negalia gali atsirasti palaipsniui ir kartais nepastebimai blogėjant asmens sveikatos būklei, pavyzdžiui, tais atvejais, kai sergama neurodegeneracinėmis arba retomis ligomis, kurios gali neigiamai paveikti sergančio asmens gebėjimą gyventi savarankiškai;
- K. kadangi manoma, jog 80 proc. neįgaliųjų gyvena besivystančiose šalyse; kadangi ES tarptautiniu mastu remia neįgaliųjų teisių skatinimą ir yra didžiausios pasaulyje oficialios paramos vystymuisi teikėja;
- L. kadangi tikimybė gyventi įstaigoje neįgaliesiems vaikams yra 17 kartų didesnė nei negalios neturintiems jų bendraamžiams, o įstaigoje smurto, nepriežiūros ir prievartos rizika yra daug didesnė negu gyvenant namuose⁽²⁾;
- M. kadangi neįgalūs vaikai turi teisę gyventi su (savo) šeima arba šeimos aplinkoje, nes tai geriausiai atitinka jų interesus; kadangi šeimos nariams dažnai tenka sumažinti arba nutraukti profesinę veiklą, kad galėtų prižiūrėti neįgalius šeimos narius;
- N. kadangi Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijoje pabrėžiama, jog į visas pastangas būtina įtraukti lyčių aspektą ir užtikrinti, kad asmenys galėtų visapusiškai naudotis žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis;

⁽¹⁾ ESTT, sujungtos bylos C-335/11 ir C-337/11 *HK Danmark*, 2013 m. balandžio 11 d., 29-30 punktai; ESTT, C-363/12 *Z*, 2014 m. kovo 18 d., 73 punktas; ESTT, C-356/12 *Glatzel*, 2014 m. gegužės 22 d., 68 punktas.

⁽²⁾ Pagrindinių teisių agentūros pranešimas „Smurtas prieš neįgalius vaikus. Teisės aktai, politika ir programos ES“, http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2015-violence-against-children-with-disabilities_en.pdf

2016 m. liepos 7 d., ketvirtadienis

- O. kadangi vienodas požiūris į neįgalias moteris ir neįgalių vaikų motinas ir skatinamosios priemonės bei politika yra pagrindinė žmogaus teisė ir etinė pareiga;
- P. kadangi neįgalios moterys ir mergaitės kasdien patiria daugialypę diskriminaciją; ji gali reikštis įvairiomis formomis – fizine, emocine, seksualine, ekonomine – ir apima partnerio smurtą, iš globėjų patiriamą smurtą, lytinę prievartą ir institucinę prievartą;
- Q. kadangi neįgalioms moterims didesnė tikimybė patirti smurtą šeimoje ir lytinę prievartą, kuri, pagal turimas žinias, trunka ilgiau ir yra stipresnė nei negalios neturinčių moterų atveju ⁽¹⁾;
- R. kadangi neįgalios moterys, ypač migrantės, dėl daugialypės diskriminacijos susiduria su didesne skurdo ir socialinės atskirties rizika;
- S. kadangi negalia yra skurdo priežastis ir gali būti jo pasekmė ir kadangi apie 30 proc. benamių turi negalią ir jiems kyla rizika būti nepastebėtiems ⁽²⁾; kadangi valstybės teikiama socialinė apsauga atlieka ypač svarbų vaidmenį užkertant kelią neįgaliųjų skurdui ir kadangi, 2012 m. duomenimis, net 68,5 proc. neįgaliųjų gyventų skurde, jei negautų socialinių išmokų iš valstybės ⁽³⁾;
- T. kadangi, siekiant kuo geriau įgyvendinti Neįgaliųjų teisių konvenciją, būtina užtikrinti, kad būtų vykdomi esami ES teisės aktai ir politikos priemonės;
- U. kadangi kai kurios valstybės narės, ratifikavusios Neįgaliųjų teisių konvenciją, dar neįsteigė ar nepaskyrė institucijų, kurios įgyvendintų konvenciją ir kontroliuotų jos įgyvendinimą, kaip reikalaujama 33 straipsnyje; kadangi šių jau įsteigtų institucijų darbas, visų pirma jų vykdomas stebėjimas laikantis 33 straipsnio 2 dalies, trinka dėl to, kad trūksta finansinių ir žmogiškųjų išteklių ir nėra patikimo teisinio pagrindo jiems paskirti;
- V. kadangi vienas iš svarbiausių neįgaliųjų ramsčių yra dalyvavimas darbo rinkoje ir galimybė įsidarbinti ir kadangi tai tebėra sudėtinga – darbo rinkoje dalyvauja 58,5 proc. neįgaliųjų, palyginti su 80,5 proc. negalios neturinčių asmenų, todėl daug neįgaliųjų negali gyventi savarankiško ir aktyvaus gyvenimo;
- W. kadangi negalios neturinčių moterų užimtumo lygis yra 65 proc., palyginti su 44 proc. neįgalių moterų užimtumo lygiu; kadangi neįgalios moterys dažnai patiria diskriminaciją, palyginti su neįgaliais vyrais, kalbant apie įsidarbinimo ir mokymosi galimybes; kadangi didelis neįgaliųjų nedarbo lygis tebėra nepriimtinas; kadangi neįgalios moterys ir mergaitės patiria daugiau sunkumų patekti į darbo rinką; kadangi, siekiant neįgalias moteris paskatinti aktyviai dalyvauti švietime, darbo rinkoje ir bendruomenės socialiniame ir ekonominiame gyvenime, reikia įveikti judumo kliūtis ir užtikrinti didesnę nepriklausomumą nuo šeimos narių ir prižiūrinių asmenų;
- X. kadangi apmokamas darbas yra labai svarbu, kad neįgalieji galėtų gyventi savarankiškai, išlaikyti savo šeimą ir namų ūkį; kadangi neįgalių moterų ir mergaičių darbas dažnai apmokamas nepakankamai; kadangi ši pažeidžiamų žmonių grupė dažniau patiria skurdą ir susiduria su didesne socialinės atskirties rizika;
- Y. kadangi ES, kaip Neįgaliųjų teisių konvencijos šalis, yra išipareigojusi užtikrinti glaudų bendradarbiavimą su neįgaliaisiais ir jiems atstovaujančiomis organizacijomis ir aktyvų jų dalyvavimą rengiant ir įgyvendinant teisės aktus ir politiką, skirtus konvencijai įgyvendinti, taip pat jų dalyvavimą visuose sprendimų priėmimo procesuose, susijusiuose su neįgaliųjų klausimais;

⁽¹⁾ Pagrindinių teisių agentūros pranešimas „Smurtas prieš moteris: ES masto tyrimas. Pagrindiniai rezultatai“, (http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-main-results-apr14_en.pdf)

⁽²⁾ Van Straaten et al. (2015). „Danijos benamių, kuriuos galima įtarti turint negalią, ir negalios neturinčių benamių išreikšti priežiūros poreikiai: 1,5 metų kohortinis tyrimas“, paskelbta 2015 m. spalio 1 d. leidinyje *Health Soc Care Community*, elektroninė versija paskelbta 2015 m. spalio 1 d.

⁽³⁾ ES Statistikos apie pajamas ir gyvenimo sąlygas tyrimas (SPGS), 2012 m.

2016 m. liepos 7 d., ketvirtadienis

- Z. kadangi dėl valstybių narių taikomų griežtų taupymo priemonių sumažėjo išlaidos socialinėms paslaugoms, paramai šeimoms ir bendruomenėms teikiamoms paslaugoms ir tai sukėlė neproporcingai neigiamas pasekmes neįgaliųjų, ypač neįgalių vaikų ir jų šeimų, gyvenimo lygiui;
- AA. kadangi Komisija atsiėmė savo pasiūlymą dėl Motinystės atostogų direktyvos;
- AB. kadangi Direktyvoje 2011/24/ES dėl pacientų teisių į tarpvalstybines sveikatos priežiūros paslaugas įgyvendinimo nėra aiškiai nurodyta, kad diskriminacija dėl negalios draudžiama;
- AC. kadangi dėl demografinių ir visuomenės pokyčių padidėjo namų ūkio darbuotojų ir prižiūrinčių asmenų, ypač šeimos namų ūkio darbuotojų ir prižiūrinčių asmenų, poreikis; kadangi neįgalūs ir priklausomus asmenis šeimoje paprastai prižiūri moterys, dėl to jos dažnai nedalyvauja darbo rinkoje;
- AD. kadangi Neįgaliųjų teisių komitetas baigiamosiose pastabose dėl Europos Sąjungos pirminės ataskaitos Europos Sąjungai rekomenduoja integruoti negalios aspektą į savo lyčių politiką ir programas, o lyčių aspektą – į savo strategijas dėl negalios, taip pat imtis skatinamųjų veiksmų, nustatyti stebėsenos mechanizmą ir finansuoti duomenų rinkimą ir mokslinius tyrimus, susijusius su neįgalios moterimis ir mergaitėmis; kadangi komitetas Europos Sąjungai taip pat rekomenduoja užtikrinti veiksmingą apsaugą nuo smurto, prievartos ir išnaudojimo, įgyvendinant profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros politiką tenkinti neįgalių vaikų ir suaugusiųjų, įskaitant juos prižiūrinčius asmenis, poreikius ir imtis priemonių dideliame neįgaliųjų, kurių dauguma yra moterys, nedarbo lygiui sumažinti;
- AE. kadangi Komisija 2011 m. gruodžio 13 d. priimtame atsakomajame dokumente dėl 2011 m. rugsėjo 27 d. Europos Parlamento rezoliucijos „Turistų lankomiausias žemynas – Europa (nauja turizmo politika)“⁽¹⁾ pripažįsta, kad reikia užtikrinti vientisą prieinamų paslaugų visiems grandinę (transportas, apgyvendinimas, maitinimo paslaugos ir pramogos), todėl ji ėmėsi veiksmų informuotumui didinti, gebėjimams turizmo sektoriuje gerinti ir galiausiai turizmo infrastruktūros, skirtos specialiųjų poreikių turintiems asmenims ar neįgaliesiems, kokybei gerinti;
- AF. kadangi neįgalių, funkcinių sutrikimų turinčių ir riboto judumo asmenų poreikiai transporto, judumo ir turizmo srityse atitinka transporto ir judumo paslaugų teikėjų verslo inovacijų galimybes ir juos tenkinant, kai aptarnaujami visi neįgalieji (įskaitant ne tik riboto judumo asmenis, neregius, kurčiuosius, klausos sutrikimų turinčius asmenis, autistus ir intelekto ar psichosocialinių sutrikimų turinčius asmenis) ir visi kiti šių paslaugų naudotojai, galima gauti naudos abiem šalims, vadovaujantis tinkamumo visiems principu;

Bendrieji principai ir įsipareigojimai

1. primena, kad visapusiška neįgaliųjų įtrauktis yra ne tik atitinkamų asmenų teisė ir tai, kas jiems priklauso, bet ir nauda visai visuomenei, nes ji gali gauti vertybių ir įvairių gebėjimų, kuriuos teikia šie asmenys;
2. pabrėžia, kad visi neįgalieji turi teisę gyventi tokioje visuomenėje, kurioje jie gali naudotis tokiomis pat galimybėmis kaip ir kiti, siekiant užtikrinti visapusišką jų įtrauktį ir dalyvavimą visuomenės gyvenime;
3. atkreipia dėmesį į tai, kad neįgaliųjų įtrauktis visuomenėje, nepriklausomai nuo šalies socialinio, ekonominio, politinio arba kultūrinio statuso, yra ne tik vystymosi, bet ir žmogaus teisių klausimas;
4. atkreipia dėmesį į tai, kad gyventojams senėjant negalia tampa vis dažnesnė;

⁽¹⁾ OL C 56 E, 2013 2 26, p. 41.

2016 m. liepos 7 d., ketvirtadienis

5. mano, kad žmogaus teisių paisymo ir propagavimo srityje ES turėtų rodyti pavyzdį; džiaugiasi tuo, kad pirmą kartą istorijoje tai, kaip ES vykdo tarptautinius žmogaus teisių įsipareigojimus, prižiūri JT įsteigtas organas; mano, kad 2015 m. paskelbtos JT Neįgaliųjų teisių konvencijos komiteto baigiamosios pastabos dėl to, kaip ES įgyvendina JT neįgaliųjų teisių konvenciją, yra svarbus ES įsipareigojimo užtikrinti lygybę ir pagarbą žmogaus teisėms ženklas ir pateikia teisėkūros ir politikos veiksmų, patenkančių į ES kompetencijos sritį, gaires;

6. pritaria Neįgaliųjų teisių komiteto išvadoms ir rekomendacijoms ir pabrėžia, jog būtina, kad ES institucijos ir valstybės narės integruotų neįgalių moterų ir mergaičių aspektą į savo lyčių lygybės politiką, programas ir strategijas, ir lyčių aspektą į savo strategijas dėl neįgalios; be to, ragina taikyti mechanizmus, pagal kuriuos būtų reguliariai stebima pasiekta pažanga;

7. ragina Parlamentą, Tarybą ir Komisiją visapusiškai įgyvendinti JT Neįgaliųjų teisių komiteto rekomendacijas ir užtikrinti, kad šios konvencijos būtų paisoma visuose būsimuose teisės aktuose;

8. primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares skirti reikiamus išteklius įsipareigojimams pagal Neįgaliųjų teisių konvenciją ir jos fakultatyvų protokolą įgyvendinti;

9. labai apgailestauja dėl to, kad ruošiantis 2015 m. JT Neįgaliųjų teisių konvencijos komiteto organizuojamai peržiūrai ir rengiant pažangos ataskaitos projektą trūko pakankamai išsamių oficialių ES konsultacijų su neįgaliųjų organizacijomis; ragina neįgaliųjų organizacijas ateityje vykstant peržiūroms dalyvauti oficialių ES delegacijų sudėtyje ir aktyviai prisidėti prie Neįgaliųjų teisių konvencijos posėdžių kaip savarankišką šalį;

10. ragina Komisiją parengti ir pateikti pasiūlymą dėl tikro ES ir neįgaliesiems atstovaujančių organizacijų struktūrinio dialogo, įskaitant tinkamą finansavimą, siekiant užtikrinti visapusišką ir lygiavertę neįgaliųjų ir jiems atstovaujančių organizacijų dalyvavimą;

11. pabrėžia, kad imantis bet kokių naujų iniciatyvų ir įgyvendinant, kontroliuojant bei vertinant politiką ir veiksmus, susijusius su švietimu, mokymu, kultūra, sportu ir jaunimu, svarbios sistemingos ir nuodugnios neįgaliesiems atstovaujančių organizacijų, politikos formuotojų, verslo atstovų ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų tarpusavio konsultacijos;

12. ragina sustiprinti esamas lygybės užtikrinimo institucijas, siekiant padėti integruoti Neįgaliųjų teisių konvenciją, ją propaguoti ir kontroliuoti, kaip ji įgyvendinama; primena ES ir valstybėms narėms apie būtinybę prasmingai bendradarbiauti su pilietine visuomene ir ypač su neįgaliųjų organizacijomis;

13. ragina ES ratifikuoti Neįgaliųjų teisių konvencijos fakultatyvų protokolą;

14. primygtinai ragina atlikti išsamią ir kompleksinę esamų ir būsimų ES teisės aktų ir finansavimo programų, įskaitant būsimus programavimo laikotarpius, peržiūrą, siekiant visapusiškos atitikties Neįgaliųjų teisių konvencijai, konstruktyviai įtraukiant neįgaliesiems atstovaujančias organizacijas ir ES Neįgaliųjų teisių konvencijos struktūros (toliau – ES struktūra) narius, taip pat integruoti neįgalumo aspektą į visų kryptių teisėkūros politiką ir strategijas; ragina Komisiją ir valstybes nares imtis reikiamų priemonių, siekiant įtraukti neįgalumo aspektą į visus teisės aktus, politikos priemones ir strategijas;

15. ragina neįgaliųjų teises įtraukti į bendrą ES socialinę ir ekonominę darbotvarkę, visų pirma į strategiją „Europa 2020“ ir Europos semestrą; rekomenduoja priimti Neįgalios paktą, siekiant užtikrinti, kad neįgaliųjų teisės būtų įtrauktos į visas ES iniciatyvas;

2016 m. liepos 7 d., ketvirtadienis

16. ragina Komisiją per Europos semestrą, kai vertinama socialinė padėtis valstybėse narėse (rengiamos šalių ataskaitos ir konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos), taip pat dėmesį skirti neįgaliųjų padėties stebėsenai, nes tai yra bendro ES įsipareigojimo sukurti Europą be kliūčių dalis;
17. mano, kad ES institucijos, visų pirma Parlamentas, Taryba ir Komisija, turėtų siekti užtikrinti, kad visi esami ir būsimi teisės aktai būtų patikrinti žmogaus teisių aspektu ir visapusiškai atitiktų Neįgaliųjų teisių konvenciją;
18. prašo Komisijos pateikti teisės aktų sąrašą, numatant pasiūlymą pagal baigiamąsias pastabas atnaujinti kompetencijos deklaraciją – tai reikėtų periodiškai atlikti, oficialiai įtraukiant neįgaliesiems atstovaujancias organizacijas ir Parlamentą;
19. ragina Komisiją šiuo atžvilgiu apsvarstyti poreikį išplėtoti ES sistemą, pagal kurią neįgaliesiems būtų užtikrintas veiksmingas jų teisių įgyvendinimas, būtų skatinamas jų asmeninis savarankiškumas, aplinkos prieinamumas, užimtumo, socialinės įtraukties ir savarankiško gyvenimo galimybės ir būtų panaikinta visų formų diskriminacija;
20. pritaria JT Neįgaliųjų teisių komiteto išreikštam susirūpinimui dėl to, kad Europos Sąjunga neturi aiškios JT neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo strategijos;
21. ragina institucijas imtis veiksmų ir jais rodyti pavyzdį integracijos politikos srityje;
22. ragina Komisiją pasinaudoti Europos strategijos dėl negalios peržiūra ir parengti visapusišką, lyčių aspektą turinčią ES Neįgaliųjų teisių konvencijos strategiją, kurioje būtų nustatyti, be kita ko, išorės veiksmų įsipareigojimai ir nurodytas aiškus įgyvendinimo tvarkaraštis, konkretūs ir aiškūs siektini tikslai ir rodikliai;
23. apgailestauja dėl iki šiol neįgaliųjų vis dar patiriamos diskriminacijos ir atskirties; ragina Komisiją siekti kuo didesnės 2010–2020 m. ES strategijos dėl negalios ir JT konvencijos dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims bei JT vaiko teisių konvencijos nuostatų sąveikos, siekiant užtikrinti, kad pripažintos teisės būtų iš esmės suteikiamos ir jomis būtų veiksmingai naudojamosi, be kita ko, suderinti ir įgyvendinti teisės aktų sistemą ir vykdyti kultūrinius bei politinius veiksmus;
24. ragina Komisiją pateikti plačios neįgalumo apibrėžties paaiškinimą ES lygmeniu;
25. ragina Komisiją persvarstyti Socialinių aspektų viešuosiuose pirkimuose vadovą, siekiant pabrėžti socialinius įsipareigojimus, ir atkreipti dėmesį į investavimo į kokybiškas paramos paslaugas neįgaliesiems galimybes ir naudą;
26. ragina Komisiją peržiūrėti poveikio vertinimo gaires ir jas pakeisti įtraukiant išsamesnį klausimų sąrašą, kad būtų galima geriau įvertinti atitiktį konvencijai;

Konkrečios teisės

27. ragina valstybes nares ir Komisiją, siekiant išvengti viktimizacijos, imtis veiksmų ir kovoti su visų formų diskriminacija, įskaitant daugialypę diskriminaciją, diskriminaciją dėl sąsajos ir tarpsektorinę diskriminaciją dėl neįgalumo, ypač atsižvelgiant į neįgalias moteris ir vaikus, vyresnio amžiaus žmones, asmenis, turinčius sudėtingų paramos poreikių, įskaitant intelekto ir psichosocialinių sutrikimų turinčius asmenis, bei tuos asmenis, kurių neįgalumas kinta laikui bėgant;
28. apgailestauja dėl to, kad Taryba dar nepatvirtino 2008 m. pasiūlymo dėl direktyvos, kuria įgyvendinamas vienodo požiūrio į asmenis, nepaisant jų religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, principas; dar kartą ragina Tarybą kuo skubiau tai padaryti;

2016 m. liepos 7 d., ketvirtadienis

29. ragina ES institucijas ir valstybes nares integruoti neigalių moterų ir vaikų teises, be kita ko, į būsimą Vaiko teisių darbotvarkę, ir užtikrinti, kad su neigaliais berniukais, mergaitėmis ir jiems atstovaujančiomis organizacijomis būtų konsultuojamasi visais su jais susijusiais klausimais, suteikiant jų negalią ir amžių atitinkančią pagalbą;

30. pabrėžia, kad, norint užtikrinti neigalių vaikų teisių apsaugą, reikia užtikrinti tinkamą paramą jų šeimoms, stiprinant ir plėtojant ES turimas teisėkūros priemones, pvz., priemonę, kuria suteikiamos ilgesnės vaikų priežiūros atostogos neigalių vaikų tėvams;

31. ragina Komisiją užtikrinti, kad visi neigalieji galėtų naudotis teise į laisvą judėjimą, kuri priklauso visiems ES piliečiams, ir užtikrinti, kad esamuose ir būsimuose teisės aktuose neigaliesiems būtų garantuojamos lygios galimybės, pagrindinės teisės, vienodos galimybės naudotis paslaugomis ir patekti į darbo rinką ir tokios pat socialinės apsaugos teisės ir prievolės, kurios taikomos valstybės narėms, kurioje jie apdrausti, piliečiams, laikantis vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principo; be to, atsižvelgdamas į lygybę užimtumo srityje, ragina valstybes nares visapusiškai laikytis naujos redakcijos ES lyčių lygybės direktyvos (2006/54/EB) nuostatų;

32. pabrėžia, kad reikia remti neigalias moteris ir mergaites migrantas, siekiant ugdyti jų gebėjimus, kurie suteiktų joms galimybių gauti tinkamas darbo vietas;

33. pabrėžia, jog tam, kad neigalieji, visų pirma neigalios moterys, galėtų gyventi nepriklausomai ir savarankiškai, būtina teikti (asmeninę arba viešą) pagalbą, kad būtų padedama neigaliesiems ir jų šeimos nariams ir jiems būtų sudaromos sąlygos patekti į darbo vietas ir švietimo ir profesinio mokymo įstaigas, taip pat būtų padedama nėščioms ar vaikų turinčioms neigalioms moterims;

34. pakartoja, kad būtina nedelsiant spręsti smurto prieš neigalias moteris ir mergaites privačioje ir institucinėje aplinkoje klausimą, ir ragina valstybes nares teikti paramos paslaugas, kurios būtų prieinamos bet kokio tipo negalią turinčioms moterims ir mergaitėms; pasisako už tai, kad ES pasirašytų Europos Tarybos konvenciją dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo (Stambulo konvencija) – tai būtų dar vienas žingsnis pirmyn siekiant kovoti su smurtu prieš neigalias moteris ir mergaites;

35. primena, kokia svarbi pagrindinė neigaliųjų teisė dalyvauti visų lygmenų politikos ir sprendimų priėmimo negalios klausimais procesuose, kaip pabrėžiama JT neigaliųjų teisių konvencijoje; pabrėžia, kad neigalioms moterims ir mergaitėms, taip pat neigalioms moterims ir mergaitėms iš marginalizuotų ir pažeidžiamų grupių, patiriančių daugialypę diskriminaciją, turi būti suteikta galimybių ir galių dalyvauti sprendimų priėmimo procesuose, siekiant užtikrinti, kad jų interesai ir teisės būtų išreiškiami, remiami ir ginami, ir užtikrinant, kad būtų tikrai atsižvelgiama į visuomeninį lyčių aspektą; ragina valstybes nares teikti atitinkamai pritaikytas paslaugas ir priemones, kuriomis joms būtų sudaromos sąlygos aktyviai įsitraukti į veiklą ir joje dalyvauti, ir investuoti į pagalbines ir pritaikomąsias technologijas bei e. įtraukti;

36. ragina ES institucijas imtis veiksmingų priemonių gerinti neigalių moterų gyvenimą, laikantis JT Neigaliųjų teisių komiteto rekomendacijų, susijusių su Neigaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo Europos Sąjungoje peržiūra;

37. reiškia susirūpinimą dėl to, kad už neigalių vaikų auginimą visų pirma atsakingos moterys;

38. ragina Komisiją ir valstybes nares toliau didinti informuotumą apie Neigaliųjų teisių konvenciją, kovoti su prietaisais ir skatinti geresnį visų neigaliųjų supratimą, kad sprendimai būtų priimami remiantis tikrais jų poreikiais;

2016 m. liepos 7 d., ketvirtadienis

39. remia iniciatyvas, kuriomis siekiama atkreipti dėmesį į neįgaliųjų patiriamus sunkumus ir neįgaliųjų dėmesį į jų potencialą ir indėlį, kurį jie gali įdėti, be kita ko, per konkrečias šviečiamąsias programas mokyklose; pabrėžia, kad JT neįgaliųjų teisių konvencija svarbi pirmiausia tuo, kad ji keičia kultūrose susiformavusius požiūrius, t. y. pripažįsta, jog neįgaliais žmones paverčia socialinės ir ekonominės aplinkos kliūtys, o ne jų negalia;

40. prašo valstybių narių atitinkamų valdžios institucijų parengti informuotumo apie neįgaliųjų teises didinimo strategijas, sudaryti geresnes sąlygas transporto ir turizmo sektorių darbuotojų mokymams apie negalią ir lygias neįgaliųjų teises ir skatinti neįgalumo srityje dirbančių Europos organizacijų ir už transportą atsakingų viešųjų ir privačiųjų subjektų bendradarbiavimą ir keitimąsi gerąja patirtimi; primygtinai ragina teikti mokymų medžiagą tiek įprastomis, tiek prienamomis formomis;

41. pabrėžia, jog reikia rengti nuodugnius oro transporto bendrovių darbuotojų mokymus, kad oro transporto bendrovės neįgaliesiems galėtų teikti tinkamas paslaugas; pabrėžia, kad ypač daug dėmesio reikia skirti tam, kad būtų užtikrinama, jog darbuotojai mokėtų elgtis su neįgaliųjų vežimėliais ir jų nesugadinti;

42. palankiai vertina pasiūlymą dėl Europos prienamumo akto ⁽¹⁾ ir įsipareigoja jį greitai patvirtinti, siekiant užtikrinti gaminių ir paslaugų prienamumą, įskaitant pastatus, kuriuose tos paslaugos yra teikiamos, ir veiksmingas bei priemas nacionalines vykdymo užtikrinimo ir skundų nagrinėjimo priemones; primena, kad reikia taikyti visapusišką požiūrį į prienamumą ir imtis priemonių, kad bet kokio tipo negalią turintys asmenys galėtų naudotis šia teise, kaip nurodoma Neįgaliųjų teisių konvencijos 9 straipsnyje;

43. pabrėžia, kad reikia priimti Europos prienamumo aktą, kuris bus priemonė spręsti visas problemas, susijusias su paslaugų prienamumu riboto judumo asmenims transporto, judumo ir turizmo srityse, ir užtikrins, kad neįgaliesiems būtų visiškai prienamoms keleivinio oro, autobusų, geležinkelių ir vandens transporto paslaugos, ypač persėdimas ir prieiga be laiptelių visuose viešojo metro ir geležinkelių transporto traukiniuose, interneto svetainės, mobiliuosiuose įrenginiuose teikiamos paslaugos, pažangus bilietų pardavimas, informacija realiuoju laiku ir savitarnos terminalai, bilietų pardavimo automatai ir registracijos aparatai, naudojami keleivinio transporto paslaugoms teikti;

44. pripažįsta, kad mažosioms ir vidutinėms įmonėms bus naudinga laikytis standartinių ES reikalavimų, o ne taikytis prie skirtingų nacionalinių taisyklių; tačiau apgailestauja dėl to, kad tarpvalstybinio pobūdžio turizmo produktai ir paslaugos nėra įtraukti į pasiūlymą dėl Europos prienamumo akto; pabrėžia, kad ES lygmeniu nesiiimta jokių tolesnių veiksmų turizmo infrastruktūros ir paslaugų srityje, kad būtų palaipsniui suderinta apgyvendinimo įstaigų klasifikacija, atsižvelgiant į prienamumo kriterijus;

45. ragina Komisiją ir valstybes nares aktyviau skatinti mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą, ypač siekiant naujų ir novatoriškų technologijų prienamumo neįgaliesiems;

46. ragina Komisiją rengiant būsimus atitinkamų sričių, pvz., skaitmeninės darbotvarkės, teisės aktus atsižvelgti į tai, kad prienamumas yra toks pat svarbus fizinėje aplinkoje kaip ir IRT srityje;

47. ragina valstybes nares, taikant prienamumo principą, užtikrinti, kad vykdomuose ir naujuose viešosiomis lėšomis finansuojamuose statybų projektuose, darbo vietose ir ypač viešosios paskirties pastatuose, pvz., mokyklų pastatuose, būtų taikomas universalumo principas;

⁽¹⁾ COM(2015)0615.

2016 m. liepos 7 d., ketvirtadienis

48. ragina valstybes nares ir Komisiją bendradarbiauti su Parlamentu, kad būtų priimta aiški ir veiksminga plačios apimties direktyva dėl viešojo sektoriaus institucijų interneto svetainių prieinamumo ir patikimas jos vykdymo užtikrinimo mechanizmas, atitinkantis pasiūlytą Europos prieinamumo aktą ir Neįgaliųjų teisių konvenciją, užtikrinant, kad 80 milijonų neįgaliųjų ir 150 milijonų pagyvenusių asmenų ES turėtų lygias galimybes naudotis interneto svetainėmis ir internetinėmis viešosiomis paslaugomis;

49. ragina Komisiją ir valstybes nares moderniomis technologijomis nacionaliniu lygmeniu užtikrinti, kad visoje ES veikiantis pagalbos numeris 112 būtų patikimas ir visapusiškai prieinamas neįgaliesiems, taip pat naudojantis tarptinkliniu ryšiu, ypač kurtiesiems ir neprigirdintiems asmenims, taip siekiant išvengti mirčių ir sužeidimų, kurių galima išvengti; pabrėžia, jog būtina įgyvendinti priemones nacionaliniu lygmeniu, siekiant užtikrinti, be kita ko, suderinamumą visose valstybėse narėse, taip pat užtikrinti prieinamus nacionalinius pagalbos centrus;

50. ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad elektroninės ir mobiliosios sveikatos priežiūros paslaugos, prietaikos ir prietaisai, įskaitant pagalbos telefono numerį 112, kuriuo turėtų būti lengva pasinaudoti bet kur Europoje, ir pažangiojo vietos nustatymo mobiliaisiais įrenginiais (AML) sistemą, būtų visapusiškai prieinami neįgaliesiems pacientams ir atitinkamiems juos prižiūrintiems asmenims, ir toliau plėtoti telemedicinos potencialą, siekiant pagerinti prieigą prie sveikatos priežiūros ir priežiūrą šiomis priemonėmis;

51. pabrėžia būtinybę didinti paramą ir specialias aprūpinimo priemones neįgaliesiems asmenims, ypač vaikams, humanitarinės krizės atveju, ir ragina Komisiją parengti investicijų ir finansavimo, siekiant padėti neįgaliesiems kritinės padėties atveju, planą, įskaitant duomenis, suskirstytus pagal lytį ir amžių;

52. pabrėžia, kad vykstantys konfliktai ir gaivalinės nelaimės taip pat yra veiksniai, prisidedantys prie neįgaliųjų skaičiaus didėjimo;

53. pritaria Neįgaliųjų teisių konvencijos ekspertų rekomendacijoms, kad, norint užtikrinti žmogaus teisėmis pagrįstą požiūrį į negalią pavojingos ir kritinės padėties atvejais, ES turėtų būti labiau prieinama ir įtrauki, be kita ko, turėtų įgyvendinti 2015–2013 m. Sendajaus nelaimių rizikos mažinimo programą; primygtinai ragina į ES migracijos ir pabėgėlių politiką integruoti neįgaliųjų, kurie patiria dvigubą diskriminaciją, žmogaus teises; pabrėžia, kad šiomis priemonėmis turėtų būti tinkamai atsižvelgta į specialiuosius neįgaliųjų poreikius ir į būtinybę imtis poreikiais grindžiamų tinkamų sąlygų sudarymo priemonių; ragina toliau įtraukti neįgaliųjų poreikius į valstybių narių ir ES humanitarinės pagalbos priemones;

54. ragina ES imtis iniciatyvos propaguoti neįgaliųjų teises pasauliniu lygmeniu įgyvendinant Sendajaus programą ir Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m. drauge su partnerėmis šalimis ir regioninėmis organizacijomis;

55. ragina Komisiją patvirtinti įgyvendinimo planą, atitinkantį 2015 m. vasario mėn. Tarybos išvadas dėl nelaimių valdymo atsižvelgiant į neįgaliųjų poreikius ir Sendajaus programą;

56. pakartoja, kad Tarybos išvados dėl nelaimių valdymo atsižvelgiant į neįgaliųjų poreikius integravimo į ES civilinės saugos mechanizmą visoje Sąjungoje ir valstybėse narėse yra svarbios; ragina didinti neįgaliųjų, krizių valdymo ir civilinės apsaugos darbuotojų informuotumą apie iniciatyvas nelaimių mažinimo srityje ir teikti jiems apie tai informaciją, o įvykus nelaimėi, atsigavimo po nelaimės etape teikti neįgaliesiems psichologinę pagalbą;

57. pabrėžia, kad svarbu teikti specialią pagalbą neįgaliesiems ir po krizės;

58. pripažįsta, kad pažeidžiami visuomenės nariai yra dar labiau marginalizuojami, jei turi negalią, ir pabrėžia, kad ES institucijos ir valstybės narės turėtų dėti gerokai daugiau pastangų, siekdamas visapusiškai užtikrinti, kad visiems neįgaliesiems žmonėms, įskaitant asmenis be pilietybės, benamius, pabėgėlius, prieglobsčio prašytojus ir mažumoms priklausančius asmenis, būtų suteikiamos teisės ir teikiamos paslaugos; pabrėžia, kad neįgaliųjų aspektą reikia įtraukti į ES migracijos ir pabėgėlių politiką;

2016 m. liepos 7 d., ketvirtadienis

59. prašo Komisiją ir Tarybą, teikiant pasiūlymus dėl pabėgėlių klausimo sprendimo, finansavimo ar kitų paramos priemonių, pagal konvencijos 11 straipsnį numatyti specialias pasirūpinimo neigaliaisiais priemones;

60. pabrėžia, kad ES turėtų imtis atitinkamų priemonių užtikrinti, kad visi neigalieji, netekę veiksnio, galėtų naudotis visomis ES sutartyse ir teisės aktuose įtvirtintomis teisėmis, tokiomis kaip teisė kreiptis į teismą, naudotis prekėmis ir paslaugomis, įskaitant bankininkystės, užimtumo ir sveikatos priežiūros paslaugas, taip pat balsavimo ir vartotojų teisėmis;

61. pripažįsta, kad Neigaliųjų teisių konvencija pasirodė esanti skatinanti ir svarbi priemonė siekiant teisės reformos ir reikalaujant, kad valstybės narės iš naujo išnagrinėtų, kaip žiūrima į neigaliuosius; vis dėlto apgailestauja dėl didelių problemų, su kuriomis iki šiol neigalieji susiduria strateginės svarbos srityse, tokiose kaip baudžiamasis teisingumas ir dalyvavimas politikoje; mano, kad visapusiška ir universali visų neigaliųjų prieiga prie politinės sistemos yra prioritetas; pripažįsta, kad ši prieiga turi būti daugiau nei paprasčiausia fizinė prieiga prie balsavimo vietos ir kad ji turėtų apimti daug įvairių iniciatyvų, kuriomis būtų siekiama atverti demokratinį procesą visiems piliečiams; mano, kad tai turėtų būti, pavyzdžiui, gestų kalba, Brailio raštu ir lengvai perskaitomu tekstu parengta rinkiminė medžiaga, visapusiškas neigaliesiems būtinos pagalbos teikimas balsavimo metu, balsavimo paštu ir pagal įgaliojimą, kai įmanoma, skatinimas, kliūčių, su kuriomis susiduria neįgalūs piliečiai, norintys kandidatuoti rinkimuose, pašalinimas ir esamų taisyklių dėl veiksnio ir jų poveikio asmens galimybei visapusiškai dalyvauti demokratiame procese persvarstymas; ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad būtų tinkamai ir visapusiškai įgyvendintos, ypač neigaliųjų atveju, Direktyvos 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai, 3 straipsnio 2 dalies nuostatos, Direktyvos 2010/64/ES dėl teisės į vertimo žodžiu ir raštu paslaugas baudžiamajame procese ir Direktyvos 2012/13/ES dėl teisės į informaciją baudžiamajame procese nuostatos, o ypač Direktyva 2013/48/ES dėl teisės turėti advokatą vykstant baudžiamajam procesui ir Europos arešto orderio vykdymo procedūroms ir dėl teisės reikalauti, kad po laisvės atėmimo būtų informuota trečioji šalis, ir teisės susisiekti su trečiaisiais asmenimis ir konsulinėmis įstaigomis laisvės atėmimo metu;

62. labai apgailestauja dėl to, kad daugelis valstybių ir toliau nepripažįsta asmenų, turinčių intelekto sutrikimų, veiksnio teismo procese arba jį riboja; ragina valstybes nares pozityviai spręsti veiksnio klausimą ir verčiau įtraukti neigaliuosius jiems teikiant pagalbą, užuot automatiškai neleidus jiems dalyvauti;

63. yra susirūpinęs dėl sunkumų, kuriuos vis dar patiria neigalieji kreipdamiesi į teismą; primena, kad teisė kreiptis į teismą yra itin svarbi pagrindinė teisė ir esminis teisinės valstybės principas; ragina valstybes nares imtis veiksmų, siekiant tokiems asmenims sudaryti visapusiškai tinkamas procedūrų sąlygas ir pritaikyti jiems procedūras; mano, kad Komisija turėtų apsvarstyti galimybę į 2014–2020 m. ES teisingumo programą įtraukti specialias mokymų apie JT neigaliųjų teisių konvenciją programas; siūlo, kad ES teismai taikytų savo vidaus taisykles ir nurodymus taip, kad būtų sudarytos geresnės galimybės neigaliesiems kreiptis į teismą, ir kad vykdydami teisingumą atsižvelgtų į JT Neigaliųjų teisių konvencijos komiteto bendrąsias rekomendacijas;

64. pripažįsta, kad Hagos konvencija dėl tarptautinės suaugusiųjų asmenų apsaugos galima labai įvairiai padėti įgyvendinti ir paremti tarptautinius JT neigaliųjų teisių konvencijos šalių išpareigojimus; atsižvelgdamas į tai apgailestauja, kad Komisija nesiėmė veiksmų dėl 2008 m. gruodžio 18 d. Parlamento rezoliucijos su rekomendacijomis Komisijai dėl suaugusių asmenų teisinės apsaugos ir jos tarpvalstybinių pasekmių ⁽¹⁾;

65. atkreipia dėmesį į smurtą, bauginimą ir seksualinį išnaudojimą mokyklose, namuose ar įstaigose – rizika neigaliams vaikams jį patirti yra didesnė; ragina ES ir jos valstybes nares imtis efektyvesnių veiksmų ir kovoti su smurtu prieš neigalius vaikus taikant specialias priemones ir teikiant prieinamas pagalbos paslaugas;

⁽¹⁾ OL C 45 E, 2010 2 23, p. 71.

2016 m. liepos 7 d., ketvirtadienis

66. ragina Komisiją priimti veiksmingas šeimoms, bendruomenėms, specialistams ir įstaigoms skirtas priemonės, kuriomis būtų užkertamas kelias smurtui prieš neigalius vaikus; pažymi, kad mokykloms tenka itin svarbus vaidmuo skatinant socialinę įtrauktį, ir pabrėžia, kad reikia tinkamų mechanizmų, kurie sudarytų sąlygas įtraukti vaikus į įprastines mokyklas ir kuriais būtų užtikrinama, kad auklėtojai ir mokytojai būtų deramai pasiruošę ir parengti atpažinti smurtą prieš neigalius vaikus ir į jį reaguoti;

67. taip pat ragina valstybes nares užtikrinti, kad nesavanoriškas gydymas ir uždarymas būtų neleidžiami pagal įstatymą, laikantis naujausių tarptautinių standartų;

68. primygtinai ragina užtikrinti, kad neigaliesiems būtų taikomas judėjimo laisvės ES principas, panaikinant visas likusias kliūtis, kurios trukdo naudotis šia laisve;

69. pabrėžia, kad neigaliesiems turi būti užtikrinta ES piliečių judėjimo laisvė ir kad to siekiant valstybės narės privalo užtikrinti jų statuso ir socialinių teisių tarpusavio pripažinimą (JT neigaliųjų teisių konvencijos 18 straipsnis);

70. apgailestauja, kad Taryba nepritarė tam, kad į reglamento, kuriuo skatinamas laisvas piliečių ir įmonių judėjimas supaprastinant tam tikrų viešųjų dokumentų pateikimo reikalavimus Europos Sąjungoje, taikymo sritį būtų įtraukti su negalia susiję dokumentai;

71. palankiai vertina Europos neigaliojo kortelės bandomąjį projektą; apgailestauja dėl to, kad nedaug valstybių narių dalyvauja Europos neigaliųjų kortelės projekte, kuris, taikant praktines priemones, valstybėse narėse padeda užtikrinti neigalių piliečių judumą ir jų teisių tarpusavio pripažinimą;

72. pabrėžia, kad, norint užtikrinti visapusišką neigaliųjų teisių apsaugą, labai svarbu tokiems asmenims garantuoti pasirinkimo laisvę – kaip jiems gyventi ir kaip geriausiai išnaudoti savo potencialą, pvz., dažniau naudojantis tokiomis priemonėmis, kaip priežiūros teikėjų paslaugos;

73. labai apgailestauja dėl to, kad, kaip buvo nustatyta, kai kuriose valstybėse narėse neįgalieji gyvena siaubingomis sąlygomis, ir ragina valstybes nares padaryti viską, kas įmanoma, kad būtų laikomasi Europos žmogaus teisių konvencijos ir ypač jos 3 straipsnio, kuriuo draudžiamas nežmoniškas ir žeminantis elgesys;

74. primygtinai ragina Komisiją ir Tarybą geriau pasirūpinti neigaliųjų poreikiais ir į šiuos poreikius nuolat atsizvelgti peržiūrint ES reglamentus, pvz., dėl įvairių rūšių transporto keleivių teisių (Reglamentą (EB) Nr. 1107/2006 ir Reglamentą (EB) Nr. 261/2004 dėl oro transporto, Reglamentą (EB) Nr. 1371/2007 dėl geležinkelių transporto, Reglamentą (ES) Nr. 1177/2010 dėl vandens transporto ir Reglamentą (ES) Nr. 181/2011 dėl miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų transporto), taip pat rengiant teisės aktus, pvz., dėl daugiarašiu transportu keliaujančių keleivių teisių; pabrėžia, kad 2010–2020 m. Europos strategijoje dėl negalios ES 2010 m. išpareigojo sukurti Europą be kliūčių;

75. ragina ES stiprinti keleivių teises reglamentuojančių teisės aktų įgyvendinimo stebėjimą ir koordinuoti nacionalinių vykdomųjų įstaigų veiklą, taip pat ragina valstybes nares imtis visų būtinų veiksmų siekiant įgyvendinti ES teisės aktus, skirtus vežimo ir turizmo reikmėms naudojamo transporto (įskaitant autobusų, taksi, miesto viešąjį, geležinkelių, oro ir vandens transportą, taip pat stotis, oro uostus ir uostus) prieinamumui gerinti vietos, regiono ir valstybės lygmeniu, pašalinti trikdžius, trukdančius sukurti Europą be kliūčių, pvz., stiprinant atitinkamų vykdomųjų įstaigų kompetenciją pagal teisės aktus dėl keleivių teisių, siekiant užtikrinti, jog visi neįgalūs keleiviai visoje ES veiksmingai ir vienodomis sąlygomis naudotųsi teisėmis, įskaitant prieinamumo ir standartizacijos, harmonizavimo, techninių reikalavimų ir paskatų verslui;

2016 m. liepos 7 d., ketvirtadienis

76. ragina Komisiją paaiškinti kiekvieno subjekto, dalyvaujančio teikiant priežiūros paslaugas riboto judumo asmenims, pareigas, ypač kalbant apie pervežimą iš įvairių rūšių transporto priemonių, taip pat pateikti Parlamentui informaciją apie neįgalųjų asociacijų dalyvavimą ir jų vaidmenį įgyvendinant reglamentus dėl keleivių teisių;

77. pabrėžia, kad nevaržomas transporto paslaugų, transporto priemonių, infrastruktūros ir įvairiarūšio transporto susisiekimo mazgų, ypač kaimo vietovėse, prieinamumas nepaprastai svarbus norint užtikrinti judumo sistemas be būdingos diskriminacijos; pabrėžia, kad neįgaliesiems turi būti suteikta prieiga prie produktų ir paslaugų ir kad reikia toliau stengtis užtikrinti transporto ir turizmo paslaugų, transporto priemonių ir infrastruktūros prieinamumą; pabrėžia, kad Europos infrastruktūros tinklų priemonė teikia galimybių finansuoti priemones miestų teritorijose ir tam tikros rūšies negalią turinčių asmenų prieigos gerinimo priemones – galima gauti iki 10 proc. prisitaikymo sąnaudų finansavimą;

78. ragina Komisiją metinėje ataskaitoje dėl TEN-T lėšų panaudojimo paskelbti duomenis apie priemonių srityje pasiektą pažangą ir pagalbą sumą, suteiktą tam, kad infrastruktūra būtų pritaikyta neįgaliesiems, pasinaudojant Europos infrastruktūros tinklų priemone ir kitų rūšių ES finansavimo šaltiniais; taip pat ragina Komisiją imtis veiksmų, kuriais būtų skatinama labiau dalyvauti projektuose, pagal kuriuos infrastruktūra pritaikoma neįgaliesiems, įskaitant, be kita ko, informaciją ir sklaidos renginius galimiems projektų vystytojams;

79. pabrėžia, kad svarbu finansuoti priemones miestų teritorijose, kur žmonės dažniau turi persėsti iš vienos rūšies transporto priemonės į kitą ir tam tikrų judumo sutrikimų turintys asmenys patiria daugiausia sunkumų;

80. pabrėžia, kad nuolat prieinamas formatas turėtų būti skaitmeninės judumo rinkos politikos darbotvarkės prioritetas ir visiems bet kokią negalią turintiems asmenims palengvinti prieigą prieinamomis kalbomis, formatais ir technologijomis, kurios atitinka įvairių rūšių negalias, įskaitant gestų kalbas, Brailio raštą, įgalinančiąsias ir alternatyvias komunikacijos sistemas ir kitas prieinamas priemones, pasirinktas komunikacijos rūšis ir formas, be kita ko, lengvai perskaitomu tekstu arba piktogramomis, titrais arba asmeniniais tekstiniais pranešimais pateikiamą kelionių informaciją, rezervaciją ir bilietų įsigijimą, sudarant sąlygas naudotis daugiau nei vienu jutimu; primygtinai ragina Komisiją transporto infrastruktūros ir paslaugų srityje įdiegti atitinkamus stebėjimo ir kontrolės mechanizmus, kurie užtikrins, jog teikiant viešojo transporto paslaugas visose valstybėse narėse neįgaliesiems būtų pasiūlyti prieinamumo ir pagalbinių įtaisai;

81. pabrėžia, kad neįgalieji turėtų turėti galimybių gauti informacijos apie daugiarūšio, tarpvalstybinio transporto paslaugas, kai vežama „nuo durų iki durų“, tokiu būdu, kad galėtų pasirinkti pačią tinkamiausią, pigiausią ar greičiausią paslaugą, taip pat internetu rezervuoti ir atsiskaityti už tokias paslaugas;

82. ragina suteikti galimybes gauti realiojo laiko informaciją apie kelionę, kad neįgalieji prieš kelionę ir jos metu galėtų gauti informaciją apie trikdžius ar alternatyvius kelionės variantus;

83. pabrėžia, kad neįgaliesiems turi būti užtikrinta prieiga prie prieinamo formato informacijos ir komunikacijos priemonių, taip pat prie įvairių rūšių negalios pritaikytų technologijų, įskaitant gestų kalbas, Brailio raštą, įgalinančiąsias ir alternatyvias komunikacijos sistemas ir kitas prieinamas jų pasirinktas komunikacijos priemones, formas ir formatus, įskaitant lengvai perskaitomus tekstus ir titrus; todėl ragina Komisiją imtis reikiamų priemonių, siekiant užtikrinti ES teisės aktų, susijusių su prieiga prie informacijos ir komunikacija, įgyvendinimą; primygtinai ragina Tarybą nedelsiant priimti sprendimą dėl Marakešo sutarties dėl geresnių sąlygų susipažinti su paskelbtais kūrinių sudarymo akliems, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turintiems asmenims sudarymo; ragina Tarybą ir valstybes nares įgyvendinti jos nuostatas atitinkančias nuoseklias ir veiksmingas priemones;

84. primena, kad nepriklausomumas, integracija ir prieiga prie įtraukaus švietimo bei mokymo sistemos, pilietinis ir kultūrinis gyvenimas, laisvalaikis ir sportas yra teisės, užtikrintos JT neįgalųjų teisių konvencijos 19, 24 ir 30 straipsniais; primena, kad, vadovaujantis neįgalųjų visapusiško ir veiksmingo dalyvavimo, įskaitant demokratinį dalyvavimą, ir įtraukimo į visuomenę principu (Neįgalųjų teisių konvencijos 3 straipsnis), šios teisės ginamos pagal ES teisę, ypač pagal Pagrindinių teisių chartijos 21 straipsnį, kuriuo draudžiama diskriminacija dėl negalios; todėl prašo Komisijos ir valstybių

2016 m. liepos 7 d., ketvirtadienis

narių sustiprinti priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti, kad neįgalieji turėtų tikras ir lygias galimybes ne tik tokiose svarbiose srityse kaip įtraukus, kokybiškas švietimas, kultūra ir sportas, bet ir dalyvauti į mokymo programas neįtrauktoje veikloje, pvz., lankyti teatrą, mokytis kalbų ir užsiimti menais; ragina Komisiją, siekiant švietimo ir mokymo tikslų, į strategiją „Europa 2020“ įtraukti konkrečius su negalia susijusius rodiklius;

85. primena JT Neįgaliųjų teisių konvencijos komiteto pateiktą 24 straipsnio („Teisė į įtraukų švietimą“) bendrojo komentaro projektą, kuriame išsamiai aptariamas jo norminis turinys, valstybių prievolės, jo sąsaja su kitomis konvencijos nuostatomis ir jo įgyvendinimas nacionaliniu lygmeniu;

86. primena, kad jaunimui skirtose programose ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas neįgaliesiems jauniems žmonėms;

87. pažymi, kad į jaunimo strategijas po 2018 m. reikėtų įtraukti jaunų neįgaliųjų poreikius;

88. primena, kad neįgalieji neretai nėra įtraukiami arba iš tiesų neturi galimybių gauti švietimo ir mokymo paslaugų, nors reikia jų reikmėms pritaikytų švietimo procesų, kuriuose būtų atsižvelgiama į jų negalios laipsnį, siekiant padėti jiems visapusiškai išnaudoti savo socialinį, ekonominį ir švietimo potencialą; pabrėžia, kad turėtų būti imamasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad visiems neįgaliesiems mokiniams būtų sudarytos tinkamos sąlygos, kurių reikia, kad jie galėtų naudotis savo teise į įtraukų kokybišką švietimą; ragina valstybes nares ir atsakingas regionines ir vietos vyriausybes, kurioms pavestos šios užduotys, gerinti mokymo programas ir nuolatinio profesinio tobulėjimo galimybes visiems atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams, dalyvaujantiems neformaliojo mokymosi ir savišvietos veikloje, taip pat jų prieigą prie IRT infrastruktūros, siekiant paremti jų darbą su neįgaliais mokiniais ir kovoti su išankstiniu neigiamu nusistatymu prieš neįgaliuosius, ypač prieš psichosocialinių ir intelekto sutrikimų turinčius asmenis;

89. ragina Komisiją ir valstybes nares priimti veiksmingas kovos su neįgalių mokinių atskirtimi ir atmetimu mokyklose ir mokymosi aplinkoje priemones ir suteikti jiems galimybes naudotis tinkamomis sąlygomis ir reikiama pagalba, kad besimokantieji būtų lengviau išnaudoti visą savo potencialą; pabrėžia, kad lygios galimybės gali būti užtikrintos tik tuo atveju, jei teisė į įtraukų švietimą ir mokymą bus užtikrinama visų tipų švietime ir mokyme ir visais jo lygmenimis, įskaitant mokymąsi visą gyvenimą, taigi, jeigu bus užtikrinama, kad būtų pripažįstamos neįgaliųjų kvalifikacijos, ypač įgytos palaikančioje mokymosi aplinkoje, kurioje neįgalieji gali įgyti konkrečių gebėjimų ir įgūdžių, kaip įveikti negalią; atkreipia dėmesį į specialiųjų švietimo programų techninius ir finansinius trūkumus, ypač krizės paveiktose valstybėse narėse, ir ragina Komisiją išnagrinėti, kaip ši padėtis galėtų būti pagerinta;

90. atkreipia dėmesį į pažangą, padarytą reglamentuojant studentų mainų programas, visų pirma programą „Erasmus+“, įtraukus papildomą finansinę paramą neįgalių studentų ir darbuotojų judumui, ir primygtinai tvirtina, kad būtina ir toliau nustatinėti specialias nuostatas, susijusias su visais programos aspektais; pripažįsta, kad realybėje neįgalūs studentai iki šiol susiduria su daugybe kliūčių (susijusių su požiūriu, komunikacija, architektūra, informacija ir kt.); ragina Komisiją ir valstybes nares prisiimti daugiau įsipareigojimų, susijusių su neįgaliųjų dalyvavimu ES mainų programose, ir pagerinti judumo galimybių matomumą ir skaidrumą; taip pat ragina Komisiją skatinti keitimąsi geriausios praktikos pavyzdžiais neįgalių mokinių ir mokytojų galimybių dalyvauti mainų programose srityje;

91. ragina užtikrinti, kad švietimo sistemose nebūtų kuriama aplinka, kurioje mokiniai būtų skirstomi, pvz., į grupes ar klases pagal gabumus, nes tai daro neigiamą poveikį neįgaliesiems mokiniams, ypač tiems, kurie turi mokymosi sunkumų;

92. primygtinai ragina Komisiją į Tarpvalstybinių sveikatos priežiūros paslaugų direktyvos vertinimą įtraukti konkretų neįgalumo aspektą ir primygtinai ragina valstybes nares toliau įgyvendinti tą direktyvą, be kita ko, atsižvelgiant į neįgaliųjų poreikius ir jų teisę žinoti apie direktyvoje numatytas priemones ir nuostatas, kurios net ir plačiai visuomenei mažai žinomos, ir veiksmingai naudotis jomis kaip ir kiti asmenys;

2016 m. liepos 7 d., ketvirtadienis

93. pabrėžia, kad tarp negalios, nuo kurios kenčia daugiau kaip 15 proc. ES gyventojų, ir blogos sveikatos būklės yra glaudus ryšys ir kad dėl prieigos sunkumų ir nuolatinių kliūčių neįgalieji negauna tinkamų sveikatos priežiūros paslaugų arba jiems tos paslaugos visai neteikiamos, įskaitant tuos atvejus, kai negalią sukelia nepageidaujama reakcija į vaistus; pažymi, kad prieigos prie kokybiškų sveikatos priežiūros paslaugų stoka neįgiamai veikia neįgaliųjų gebėjimą gyventi savarankiškai, integruotis į visuomenę ir būti lygiaverčiais kitiems;

94. susirūpinęs pažymi, kad neįgalieji praneša apie gerokai daugiau atvejų, kai jiems nesuteikiamos tinkamos sveikatos priežiūros paslaugos arba atsisakoma jas suteikti, negu įgalūs asmenys, ir kad jie praneša apie priverstinio arba netinkamo gydymo atvejus, nes tai rodo, jog sveikatos priežiūros specialistams trūksta mokymų apie neįgaliųjų sveikatos priežiūros poreikius; ragina valstybes nares investuoti į specialistų, kurie gydo neįgaliuosius ir jiems padeda, mokymą;

95. pabrėžia, kad visoms medicininėms intervencijoms, kurioms reikia, privaloma gauti informuoto neįgalaus asmens sutikimą ir kad todėl turi būti taikomos visos reikiamos priemonės, siekiant užtikrinti, kad tokie asmenys galėtų susipažinti su atitinkama informacija ir ją suprasti; pabrėžia, kad šis sutikimas turi būti duotas asmeniškai, iš anksto ir susipažinus su visa informacija ir kad turi būti taikomos visos reikiamos priemonės, siekiant užtikrinti, kad šių principų būtų laikomasi, ir pabrėžia, kad taip pat privaloma imtis panašių atitinkamų priemonių psichosocialinių sutrikimų turinčių asmenų atžvilgiu;

96. ragina Komisiją į savo sveikatos srities priemones ir politiką įtraukti į neįgaliuosius orientuotus požiūrius, kad būtų padedama gerinti neįgaliųjų sveikatos rodiklius valstybėse narėse, užtikrinant geresnę fizinių, aplinkos ir jutiminių prieinamumą, kokybę ir įperkamumą, ir, kai pagal šiuos principus bus rengiamos tokios priemonės ir politika, surengti išsamias konsultacijas su neįgaliaisiais;

97. pakartoja, kad reprodukcijos teisės yra vienos iš pagrindinių laisvių, kurias garantuoja 1993 m. Vienos deklaracija ir veiksmų programa bei JT neįgaliųjų teisių konvencija, įskaitant: teisę į lygybę ir nediskriminavimą, teisę susituokti ir sukurti šeimą, teisę į visapusišką reprodukcinės sveikatos priežiūrą, be kita ko, šeimos planavimą ir motinystės sveikatos priežiūros paslaugas, švietimą ir informaciją, teisę duoti informuoto asmens sutikimą visoms medicininėms procedūroms, be kita ko, sterilizacijai ir abortui, ir teisę nepatirti seksualinės prievartos ir išnaudojimo;

98. ragina valstybes nares priimti priemones, kad būtų užtikrinta, jog visos neįgalioms moterims teikiamos sveikatos priežiūros paslaugos, įskaitant visas reprodukcinės sveikatos ir psichinės sveikatos priežiūros paslaugas, būtų prieinamos ir grindžiamos laisvu ir informuotu atitinkamo asmens sutikimu;

99. primygtinai ragina valstybes nares patvirtinti gaires, siekiant užtikrinti, kad neįgalios moterys ir mergaitės galėtų gauti visas švietimo, informacijos, sveikatos priežiūros paslaugas ir su lytine bei reprodukcinė sveikata susijusias paslaugas prieinama ir jų amžiui tinkama forma, įskaitant gestų kalbas, Brailio raštą, taktilinę komunikaciją, stambų šriftą ir kitus alternatyvius komunikacijos būdus, priemones ir formas;

100. dar kartą patvirtina savo nuomonę, kad neįgalioms moterims ir vyrams bei jų šeimos nariams reikia teikti specialią paramą, įskaitant vaikų priežiūros pagalbą, kad jie galėtų visapusiškai naudotis motinystės ir tėvystės teisėmis;

101. pabrėžia, kad sveikatos draudimo sistemų nuostatos turi nediskriminuoti neįgaliųjų;

102. primygtinai ragina Komisiją parengti visos ES gaires, skirtas nacionaliniams informaciniams centrams, kaip teikti visiems pacientams prieinamą informaciją apie priežiūrą kitose valstybėse narėse, atsižvelgiant į ypač svarbų pacientų organizacijų vaidmenį;

103. ragina Komisiją padėti valstybėms narėms ir Europos referencijos centrų tinklo nariams įtraukti į tinklo išteklių ir ekspertinių žinių sritį ir įvairių formų negalias, kurioms, nors ir nebūtinai retoms, taip pat reikia labai specializuotos sveikatos priežiūros paslaugų, kurias teikia daugiasritės sveikatos priežiūros specialistų grupės, ir žinių bei išteklių koncentracijos pasinaudojant šia sistema;

2016 m. liepos 7 d., ketvirtadienis

104. pabrėžia, kad produktai ir paslaugos turi būti prieinamesni neįgaliesiems; pažymi, kad ekonominės kliūtys ir kliūtys dėl sąnaudų ir naudos neatitikimo trukdo plėtoti ir įgyvendinti prieinamumo principą; mano, kad didesnio masto neįgaliųjų dalyvavimas kuriant sveikatos srities produktus ir paslaugas padės užtikrinti geresnę saugą ir prieinamumą;

105. pabrėžia, kad fizinę negalią turintys asmenys taip pat susiduria su problemomis skaitmenizuotoje judumo rinkoje, ir ragina visiems bet kokią negalią turintiems asmenims palengvinti prieigą prieinamomis kalbomis, formatais ir technologijomis, kurios atitinka įvairių negalią, įskaitant gestų kalbas, Brailio raštą, įgalinančiąsias ir alternatyvias komunikacijos sistemas ir kitas prieinamas priemones, pasirinktas komunikacijos rūšis ir formatus, be kita ko, lengvai perskaitomą tekstą, titrus ir asmeninius teksto pranešimus, visų pirma sveikatos informacijos srityje, sudarant sąlygas naudotis daugiau negu vienu jutimu;

106. ragina Komisiją dėti nuolatinės pastangas skatinti sveikatos srities prevenciją ir propagavimą, kad būtų šalinami dideli sveikatos ir prieigos galimybių skirtumai, nuo kurių nukenčia pažeidžiamiausi neįgalieji;

107. ragina Komisiją ir valstybes nares pasisakyti už tai, kad atmintį sutrikdanti liga būtų priskiriama prie negalių;

108. primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares tinkamai pripažinti pagrindinį šeimos narių, kurie prižiūri neįgaliuosius, vaidmenį ir užtikrinti, kad jie taip pat turėtų tinkamą prieigą prie sveikatos priežiūros paslaugų, atsižvelgiant į poveikį, kurį neįgaliųjų priežiūra daro jų pačių fizinei ir psichinei sveikatai bei gerovei;

109. ragina valstybes nares ir Komisiją užtikrinti, kad su užimtumu susijusios teisės ir paslaugos, įskaitant tinkamų sąlygų sudarymą, taikant Lygių galimybių užimtumo srityje direktyvą, būtų perkeliamos ir atitiktų neįgaliųjų teisę į laisvą judėjimą, kaip nustatyta Sutartyse; ragina valstybes nares pradėti taikyti paskatas darbdaviams ir aktyvią darbo rinkos politiką, kad būtų remiamas neįgaliųjų užimtumas; pripažįsta tiek socialinės ekonomikos, tiek besiformuojančios skaitmeninės ekonomikos teikiamas galimybes užtikrinant neįgaliųjų užimtumą;

110. reiškia susirūpinimą dėl didelio neįgaliųjų, ypač neįgalių moterų, nedarbo lygio, palyginti su kitomis Europos Sąjungos gyventojų grupėmis; ragina valstybes nares stiprinti ir užtikrinti politikos sistemą, kuria būtų skatinamas neįgalių moterų, įskaitant moteris, turinčias paslėptą negalią, sergančias lėtinėmis ligomis arba turinčias mokymosi sutrikimų, dalyvavimas darbo rinkoje;

111. yra susirūpinęs dėl to, kad Lygių galimybių užimtumo srityje direktyvoje nėra aiškiai nurodyta, jog atsisakymas sudaryti neįgaliesiems tinkamas sąlygas yra tam tikros formos diskriminacija; prašo Komisijos pateikti apžvalgą, kokie skundai yra gauti, ir išnagrinėti, ar reikėtų persvarstyti direktyvą;

112. pabrėžia, kad naudinga neapsiriboti darbo neįgaliųjų socialinėse įmonėse sistema ir sudaryti neįgaliųjų užimtumo sąlygas, kurios padėtų juos įtraukti į atvirą darbo rinką; pabrėžia, jog svarbu, kad valdžios institucijos, neįgaliesiems atstovaujanti organizacijos, paramos paslaugų teikėjai, patyrę darbdaviai ir kiti atitinkami subjektai dalytųsi gerąja patirtimi;

113. ragina Komisiją ir valstybes nares toliau skatinti neįgaliųjų užimtumą pasitelkiant socialinės ir solidariosios ekonomikos įmones ir tokiu būdu padėti neįgaliesiems patekti į darbo rinką; atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją toliau skatinti besiformuojančią naują socialinių investicijų rinką pasinaudojant priemonėmis, sukurtomis pagal Socialinio verslo iniciatyvą, ir informuoti Parlamentą apie jos laikotarpio vidurio peržiūros rezultatus;

114. pažymi, kad, siekiant užkirsti kelią neįgaliųjų atleidimui iš darbo, be galo svarbu jiems suteikti galimybę dirbti pagal specialius teisės aktus; be to, rekomenduoja bendradarbiaujant su įdarbinimo centrais ir įmonėmis vykdyti reikiamą kontrolę, siekiant užkirsti kelią neįgaliųjų marginalizavimui darbo rinkoje ir visapusiškai panaudoti jų turimą potencialą;

115. primygtinai ragina valstybes nares patvirtinti kokybiškas stažuotių programas, taip pat skatinti ir plėtoti mokymo ir darbo praktikos galimybes neįgaliesiems, užtikrinant jiems tinkamas sąlygas ir prieinamumą, kad būtų užtikrinta socialinė apsauga ir neįgaliesiems būtų lengviau integruotis į darbo rinką;

2016 m. liepos 7 d., ketvirtadienis

116. ragina valstybes nares kuo skubiau imtis priemonių, siekiant užkirsti kelią neigiamam poveikiui, kurį griežto taupymo priemonės daro neįgaliųjų socialinei apsaugai, ir jį pašalinti;

117. ragina valstybes nares įgyvendinti veiksmingas priemones, siekiant užkirsti kelią neįgaliųjų ir jų šeimų skurdui, pažeidžiamumui ir socialinei atskirčiai arba juos mažinti, ypatingą dėmesį skiriant neįgaliesiems vaikams ir vyresnio amžiaus asmenims, atsižvelgiant į Europos socialinių teisių ramstį;

118. ragina valstybes nares nemažinti neįgaliesiems skirtų išmokų, neriboti bendruomeninių paslaugų, sveikatos priežiūros paslaugų, mokymo ir švietimo programų, nes dėl tokio mažinimo ar ribojimo bus pažeidžiama JT neįgaliųjų teisių konvencija ir dar labiau padidės skurdo lygis ir socialinė atskirtis;

119. primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares, siekiant panaikinti neįgaliųjų ir jų šeimų socialinę atskirtį, skatinti, vadovaujantis bendromis taisyklėmis, priemones, skirtas kovai su skurdu, su kuriuo susiduria daugelis neįgaliųjų šeimų, pasinaudojant konkrečiais rodikliais, kurie padėtų nustatyti reikalingos paramos lygį;

120. pabrėžia, kad pagal Bendrųjų nuostatų reglamento (ES) Nr. 1303/2013 7 straipsnį ir 96 straipsnio 7 dalį reikalaujama, jog valstybės narės ir Komisija užtikrintų, kad būtų atsižvelgiama į lygias neįgaliųjų galimybes, nediskriminavimą ir įtrauktį ir kad šie aspektai būtų skatinami įgyvendinant bendrai Europos struktūrinius ir investicijų fondus (ESI fondus) ir konkrečiai veiksmų programas; prašo laikytis integruoto požiūrio, siekiant tenkinti specialiuosius neįgaliųjų poreikius; todėl ragina Komisiją atidžiai stebėti, kaip taikomos bendrosios *ex ante* sąlygos dėl kovos su diskriminacija ir negalios; pabrėžia, kad atliekant jų įvertinimą turėtų būti vertinamas planuojamų priemonių, kuriomis siekiama skatinti lygias vyrų ir moterų galimybes ir neįgaliųjų integraciją, tinkamumas, visų pirma kalbant apie galimybes gauti finansavimą;

121. primygtinai ragina politikos formuotojus vietos, regioniniu, nacionaliniu ir ES lygmenimis užtikrinti veiksmingą nuostatų, kuriomis siekiama nediskriminavimo, įgyvendinimo stebėjimą, taip pat stebėti galimybes gauti ESI fondų finansavimą ir jo panaudojimą, siekiant remti vienodas galimybes neįgaliesiems ir jais besirūpinančioms institucijoms naudotis visomis paslaugomis, įskaitant internetą, taip pat lygiavertes ir tinkamas gyvenimo vietas bendruomenėse visokiose vietovėse (pvz., kaimo, retai apgyvendintose vietovėse ir miestuose) galimybes; pažymi, kad vis dėlto už socialinę politiką ir jos finansavimą visų pirma atsakingos valstybės narės;

122. ragina Komisiją atidžiai stebėti, ar naudojant ESI fondų lėšas laikomasi nediskriminavimo principo ir atitinkamų teisės aktų; pabrėžia, jog įstaigos, atsakingos už socialinės įtraukties ir nediskriminavimo skatinimą, įskaitant neįgaliesiems atstovaujančias organizacijas, turi būti įtrauktos į partnerystę, kai planuojamos ir įgyvendinamos veiksmų programos, siekiant užtikrinti, kad būtų iš tikrųjų atsižvelgiama į neįgaliųjų interesus ir jų nurodytas problemas; primygtinai ragina ESI fondų lėšas naudoti tokiu būdu, kad būtų laikomasi minimaliųjų neįgaliesiems skirtų prieinamumo, judumo ir būsto standartų, ir pažymi, kad tai reiškia svarbią ir nelengvą uždutį, visų pirma vietos ir regionų valdžios institucijoms;

123. ragina valstybes nares geriau panaudoti struktūrinius fondus, ypač Europos socialinį fondą ir programą „Kūrybiška Europa“, ir kuo labiau įtraukti nacionalines, regionines ir vietos neįgaliųjų organizacijas; be to, pabrėžia, jog labai svarbu užtikrinti, kad darbo rinka, švietimas ir mokymas, „Erasmus+“, Jaunimo garantijų ir EURES iniciatyvos būtų visapusiškai prieinamos neįgaliesiems;

124. ragina valstybes nares skleisti principą, pagal kurį ESI fondų perkančiosios organizacijos gali pasiūlymų teikėjus pašalinti iš konkurso už įsipareigojimo užtikrinti prieinamumą neįgaliesiems nevykdymą;

125. palankiai vertina *ex ante* sąlygas dėl socialinės įtraukties ir investicijų prioritetą, siekiant remti perėjimą „nuo institucinių prie bendruomenės paslaugų“, nustatytus Bendrųjų nuostatų reglamente; ragina valstybes nares naudoti fondų lėšas siekiant deinstitucionalizavimo ir kaip priemonę Neįgaliųjų teisių konvencijai įgyvendinti;

2016 m. liepos 7 d., ketvirtadienis

126. yra susirūpinęs dėl to, kad Europos struktūriniai ir investiciniai fondai netinkamai naudojami, nes skatinamas institucionalizavimas, ir ragina valstybes nares ir Komisiją sustiprinti stebėseną pagal Neįgaliųjų teisių konvenciją, konsultuojantis su neįgaliesiems atstovaujančiomis organizacijomis; mano, kad skaidrumo principais turėtų būti vadovaujama per visą procedūrą, pradedant lėšų skyrimu ir baigiant konkrečiu jų panaudojimu;

127. ragina Komisiją ir valstybes nares imtis reikiamų priemonių, be kita ko, naudojant ESI fondų ir kitų atitinkamų ES fondų lėšas, siekiant vietos bendruomenėse plėtoti paramos neįgaliesiems berniukams ir mergaitėms bei jų šeimoms, įskaitant didelės paramos poreikių turinčius asmenis, paslaugas, skatinti deinstitucionalizavimą ir užkirsti kelią naujam institucionalizavimui, taip pat skatinti įtraukias bendruomenes ir suteikti neįgaliesiems berniukams ir mergaitėms galimybes naudotis įtraukiu ir kokybišku švietimu;

128. mano, kad ES institucijos turėtų apsvarstyti galimybę leisti organizacijoms, aktyviai atstovaujančioms neįgaliesiems, naudotis būsimomis ir esamomis finansavimo priemonėmis;

129. ragina Komisiją tęsti darbą neįgaliųjų įtraukties srityje ir teikti finansinę paramą įvairiems vietos lygmens projektams ir organizacijoms;

130. ragina ES institucijas ir valstybes nares aktyviai įtraukti neįgaliuosius į sprendimų priėmimo procesus, be kita ko, per jiems atstovaujančias organizacijas, kaip numatyta JT neįgaliųjų teisių konvencijos 4 straipsnio 3 dalyje; be to, primygtina ragina tinkamai atsižvelgti į vykstant tokiems procesams neįgaliųjų pareikštas nuomones;

131. pakartoja, kad labai svarbu neįgaliesiems numatyti autorių teisių ir gretutinių teisių išimtis ir apribojimus; atkreipia dėmesį į tai, kad sudaryta Marakešo sutartis, siekiant palengvinti neregijų ar regos sutrikimų turinčių asmenų prieigą prie paskelbtų kūrinių, ir pakartoja savo įsitikinimą, kad ES yra kompetentinga sudaryti šią sutartį, nesusiejant jos ratifikavimo su ES teisinės sistemos persvarstymo sąlyga arba su Teisingumo Teismo sprendimo priėmimo data; be to, pabrėžia, kad Parlamentas, Komisija ir valstybės narės turi bendradarbiauti, siekdami užtikrinti spartų Marakešo sutarties ratifikavimą;

132. pabrėžia, jog bet koku autorių teisių ir gretutinių teisių srities teisės aktų pakeitimu turėtų būti numatytos galimybės neįgaliesiems naudotis kūrinių ir paslaugomis, kuriems taikoma šių teisių apsauga, bet koku formatu; primena, kad Komisija turi pateikti pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų dėl autorių teisių ir gretutinių teisių išimčių ir apribojimų, siekiant užtikrinti, kad įvairių negalią turintiems asmenims būtų suteikta galimybė naudotis kūrinių ir paslaugomis, kuriems taikoma šių teisių apsauga;

133. pabrėžia skaitmeninių sistemų svarbą neįgaliesiems, nes jos yra įrankis, palengvinantis neįgaliųjų dalyvavimą visose visuomenės gyvenimo sferose, ir rekomenduoja toliau tirti, kaip būtų galima panaudoti kasdienį gyvenimą palengvinančias technologijas švietimo srityje; pripažįsta, kad šiuo metu neproporcingai didelis neįgaliųjų skaičius nesinaudoja internetu, kad neįgalieji nesusipažįsta su pokyčiais skaitmeninėje srityje ir todėl jie negauna informacijos, nesinaudoja galimybėmis, neįgyja naujų įgūdžių ir neturi prieigos prie svarbių paslaugų; ragina nacionalinės ir ES teisės aktų leidėjus, kai įgyvendinami bendrosios skaitmeninės rinkos teisės aktai, įtraukti nuostatas dėl prieinamumo, į visas susijusias politikos sritis įtraukti skaitmeninio turinio prieinamumo klausimą, inicijuoti mokymo programas „Skaitmeninio raštingumo čempionai“ bendruomenėse, siekiant paskatinti daugiau neįgaliųjų naudotis internetu, ir imtis būtinų priemonių, siekiant kovoti su elektroniniais nusikaltimais ir patyčiomis elektroninėje erdvėje; ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad intelektinės nuosavybės teisės nebūtų nepagrįsta ar diskriminacinė kliūtis neįgaliesiems naudotis kultūrine medžiaga, ir apsvarstyti galimybę nustatyti privalomą neįgaliesiems skirtą autorių teisių naudojimo tiesiogiai su negalia susijusiais ir nekomercinio pobūdžio tikslais išimtį, kuri būtų taikoma tiek, kiek to reikia atsižvelgiant į konkrečią negalią; ragina taikyti kompleksinę požiūrį į neįgaliųjų žmogaus teises visose ES politikos srityse;

2016 m. liepos 7 d., ketvirtadienis

134. primena, kad sportas – itin vertinga socialinės įtraukties priemonė, nes jis suteikia bendravimo galimybių ir galimybių įgyti socialinių įgūdžių; ragina Komisiją ir valstybes nares pagal JT neįgaliųjų teisių konvencijos 30 straipsnį pradėti vykdyti specialias programas, kuriomis būtų siekiama, kad sportas ir sporto renginiai būtų prieinamesni neįgaliesiems; atkreipia dėmesį į tai, kad teisė į visapusišką prieigą prie kultūrinių renginių ar rekreacinės veiklos yra pagrindinė teisė, ir todėl ragina Komisiją gerinti tokių renginių, vietų, produktų ir paslaugų, įskaitant audiovizualinę sritį, prieinamumą; palankiai vertina iniciatyvas prie audiovizualinių ir kitų kūrinių pridėti tinkamus titrus ar garsinį aprašymą, kad jie būtų prieinami neįgaliesiems;

135. laikosi nuomonės, kad reikėtų kurti neįgaliesiems skirtas skaitmenines priemones, kurios padėtų integruotis neįgaliesiems sportininkams ir sportininkėms, ir platformas, kad būtų galima dirbti nuotolinį darbą, keliems darbuotojams naudotis viena darbo vieta skirtingu laiku ir naudotis bendra darbo erdve; be to, mano, kad kokybiškos mokymo paslaugos ir sporto infrastruktūra mokyklose turėtų būti pritaikytos prie neįgalių vaikų poreikių ir kad kiekvienoje valstybėje narėje turėtų būti vykdoma nacionalinė ir regioninė strateginė mokymosi visą gyvenimą politikos programa, apimanti konkrečias priemones, kuriomis būtų siekiama plėtoti neįgaliųjų įgūdžius;

136. primena, kad vykdam programos „Kūrybiška Europa“ paprogramę MEDIA turėtų būti skiriama ypač daug dėmesio projektams, į kuriuos yra įtrauktas negalios klausimas, ir kad turėtų būti pabrėžiama filmų ir festivalių šviečiamoji galia šiuo klausimu;

137. mano, kad prieinamumas yra esminis klausimas norint, kad neįgalieji galėtų visapusiškai naudotis Europos turizmo pasiūla;

138. pabrėžia, kad teikiant turizmo paslaugas reikia atsižvelgti į specialiuosius neįgaliųjų poreikius, pvz., paprastą prieigą prie informacijos, komunikacijos ir infrastruktūros, pvz., kambarių, vonios kambarių, tualetų ir kitų vidinių erdvių;

139. tvirtina, kad principas „turizmas visiems“ turėtų būti pagrindinis bet kokių su turizmu susijusių veiksmų nacionaliniu, regioniniu, vietos ar ES lygmeniu pamatas; pabrėžia, kad turizmo paslaugų teikėjai turėtų atsižvelgti į neįgaliųjų poreikius ir propaguoti infrastruktūros pritaikymo ir darbuotojų mokymo veiklą;

Konkretūs įsipareigojimai

140. ragina parengti žmogaus teisėmis grindžiamus rodiklius ir ragina valstybes nares pateikti kiekybinius ir kokybinius palyginamus visos veiklos ES duomenis, suskirstytus pagal įvairius veiksnius, be kita ko, lytį, amžių, užimtumo statusą ir negalią; ragina Komisiją finansuoti atitinkamus mokslinius tyrimus ir duomenų apie, pvz., turizmo ir sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą, smurtą, prievartą ir visų bet kokio tipo negalią turinčių asmenų išnaudojimą bendruomenėje ir įstaigose, rinkimą;

141. ragina Komisiją suderinti neįgalumo srities duomenų rinkimą, vykdam ES socialines apklausas pagal Neįgaliųjų teisių konvencijos 31 straipsnį, kad būtų tiksliai nustatomi ir skelbiami šios srities pokyčiai; pabrėžia, kad renkant šiuos duomenis reikėtų naudotis metodais, kurie apimtų visus neįgaliuosius, įskaitant turinčius sunkesnių sutrikimų ir gyvenančius specialiose įstaigose; visi surinkti duomenys turėtų būti tvarkomi griežtai taip, kaip numatyta žmogaus teisių ir duomenų apsaugos iniciatyvose, be kita ko, taikant Europos žmogaus teisių konvencijos, ES pagrindinių teisių chartijos, Europos duomenų apsaugos direktyvos nuostatas ir ne tik jas; reikalauja, kad tokios apklaustos būtų kuo labiau specializuotos ir tikslingos, o jas atlikus turėtų būti atliekami atitinkami tyrimai ir rengiami praktiniai seminarai, po kurių būtų užtikrinami tinkami ir efektyvūs veiksmai;

142. primygtinai ragina Komisiją sistemingai įtraukti neįgaliųjų teises į visas ES tarptautinio bendradarbiavimo politikos sritis ir programas;

143. pabrėžia, kad svarbu pasiekti visų su neįgaliaisiais susijusių darnaus vystymosi tikslų, ypač 4 tikslo užtikrinti įtraukų, teisingą ir kokybišką švietimą, kad reikia padidinti mokyklų, turinčių neįgaliesiems mokiniams pritaikytą infrastruktūrą ir mokomąją medžiagą, skaičių ir investuoti į mokytojų gebėjimus taikyti įtraukų mokymą ir į vaikų dalyvavimą mokyklos ir bendruomenės veikloje;

2016 m. liepos 7 d., ketvirtadienis

144. pabrėžia išpareigojimą nepamiršti nė vieno ir nuorodas į neigalumą darnaus vystymosi tiksluose (DVT), konkrečiai skirsnuose, susijusiuose su švietimu, ekonomikos augimu ir užimtumu, nelygybe ir gyvenamųjų vietovių prieinamumu, taip pat susijusiuose su duomenų rinkimu ir darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimo stebėseną, ir rekomenduoja ES imtis lyderės vaidmens įgyvendinant su neigaliaisiais susijusius darnaus vystymosi tikslus; taip pat pabrėžia nuorodas į Sendajaus nelaimių rizikos mažinimo programą;

145. rekomenduoja ES imtis lyderės vaidmens į Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. įgyvendinimą įtraukiant neigaliuosius, parengti darbo planą ir atlikti darbo plano laikotarpio vidurio peržiūrą, siekiant užtikrinti stebėsenos ir vertinimo mechanizmą ir ES atskaitomybę;

146. ragina Komisiją parengti darnaus vystymosi tikslų ir nelaimių rizikos mažinimo programos įgyvendinimo planą, atitinkantį JT neigaliųjų teisių konvencijos nuostatas; pabrėžia, kad toks planas turėtų būti svarbus indėlis apibrėžiant rodiklius su negalia ir socialine bei ekonomine įtrauktimi susijusiose srityse; pabrėžia, kad skurdas, socialinė apsauga, sveikatos priežiūra, smurtas prieš moteris, lytinė ir reprodukcinė sveikata bei teisės, vandens ir sanitarijos priemonių bei energijos prieinamumas, atsparumas nelaimių atveju ir gimimo įregistravimas verti ypatingo dėmesio apibrėžiant darnaus vystymosi tikslų rodiklius;

147. pabrėžia, kad visose ES politikos srityse ir programose – tiek išorės, tiek vidaus – turi būti laikomasi Neigaliųjų teisių konvencijos nuostatų ir turi būti patvirtintos konkrečios priemonės, kurios užtikrintų, kad neigaliųjų teisės būtų įtrauktos į visas sritis, įskaitant humanitarinę ir vystymosi politiką ir programas; ragina ES šiuo tikslu patvirtinti suderintą politiką dėl neigaliuosius įtraukiančio vystymosi ir nustatyti sisteminių ir institucinių požiūrių, pagal kurių neigaliųjų teisės būtų įtraukiamos į visas ES tarptautinio bendradarbiavimo politikos sritis ir programas;

148. pataria, kad ES delegacijos ir agentūros parodytų, jog gerai supranta ES neigaliesiems skirtas strategijas, ir dirbtų įtraukiu ir visiems prieinamu būdu; siūlo įsteigti Neigaliųjų teisių konvencijai skirtą centrą Europos išorės veiksmų tarnyboje; ragina į visus vykdant bendros saugumo ir gynybos politikos (BSGP) misijas rengiamus mokymus žmogaus teisių tema nedelsiant įtraukti negalios aspektą;

149. be to, ragina ES:

- parengti daugiau vystymosi projektų, kuriuose pagrindinis dėmesys būtų skiriamas būtent neigaliesiems;
- sukurti mechanizmą, kuris padėtų stiprinti pajėgumus ir keistis gerąja patirtimi tarp įvairių ES institucijų ir tarp ES bei jos valstybių narių, kiek tai susiję su humanitarine pagalba, kuri turi būti prieinama ir teikiama atsižvelgiant į neigaliųjų poreikius;
- įdiegti ES delegacijose ryšių centrus neigaliųjų klausimams spręsti, paskirti apmokytus ryšių palaikymo pareigūnus, kurie suteiktų neigaliesiems galimybę pasinaudoti jų patirtimi ir profesionalumu;
- spręsti neigaliųjų klausimus plėtojant dialogą su šalimis partnerėmis ir remti šalies partnerės neigaliųjų NVO bei su jomis strategiškai bendradarbiauti;
- peržiūrėti daugiamečę finansinę programą (DFP) ir Europos plėtros fondą (EPF) atsižvelgiant į Neigaliųjų teisių konvenciją;
- įtraukti nuorodą dėl neigaliųjų klausimų integravimo į ES politikos sritis į galimą naują Europos konsensuą dėl vystymosi;
- išnagrinėti galimybę dalį visoms ES tarptautinio bendradarbiavimo politikos sritims ir programoms numatytų lėšų skirti nacionalinėms neigaliesiems skirtoms programoms;
- atsižvelgiant į ankstyvosios intervencijos svarbą, suteikti vaikams, kurie gali priklausyti rizikos grupei, greitą, tinkamą ir visapusišką priežiūrą;

2016 m. liepos 7 d., ketvirtadienis

150. palankiai vertina naująjį 2015–2019 m. veiksmų plano žmogaus teisių ir demokratijos srityje 12 tikslą; ragina Komisiją užtikrinti, kad Neįgalųjų teisių konvencijos įgyvendinimo klausimas būtų sistemingai iškeliamas per dialogą žmogaus teisių klausimais su trečiosiomis valstybėmis; ragina ES specialųjį įgaliotinį žmogaus teisių klausimais vadovauti procesui ir stebėti pažangą šioje srityje, ypatingą dėmesį skiriant standartizavimo pastangoms prieinamumo gerinimo srityje;

151. pritaria tam, kad neįgalieji būtų veiksmingai integruojami į visuomenę, būtent vietos bendruomenėse, ir tam, kad pagal išorės veiksmų finansavimo priemones būtų finansuojamos paslaugos, skirtos savarankiškai gyvenantiems neįgaliesiems; ragina plačiau ir dažniau naudoti ES struktūrinius fondus; ragina atlikti išorės finansavimo priemonių laikotarpio vidurio peržiūrą, siekiant įvertinti, kaip efektyviai jos padėjo skatinti neįgalųjų įtrauktį į visuomenę, kaip buvo panaikintos kliūtys ir skatinamas prieinamumas; be to, reikalauja, kad skiriant bet kokį finansavimą pagal ES programas, kuriuo remiamas neįgalųjų gyvenimas specialiose įstaigose, būtų vengiama neįgalųjų segregacijos; ragina skirti daugiau lėšų ir atidžiau stebėti išlaidas, konsultuojantis su neįgalųjų organizacijomis;

152. siūlo užtikrinti, kad visi žmonės, ES įdarbinti jos išorės sienų valdymo srityje ir prieglobsčio prašytojų priėmimo centruose, būtų specialiai apmokyti, kaip elgtis su neįgaliaisiais, kad būtų pasirūpinta šių poreikiais;

153. palankiai vertina tai, kad Komisija pasitraukė iš nepriklausomos stebėjimo struktūros (ES struktūros); įsipareigoja nustatyti, kokia ES struktūros sąranga būtų tinkamiausia, kad ji visapusiškai atitiktų Neįgalųjų teisių konvenciją ir Paryžiaus principus, ir ragina užtikrinti, kad Tarybos, valstybių narių ir Komisijos elgesio kodeksas, kuriuo nustatoma Europos Sąjungos vykdomo Jungtinių Tautų neįgalųjų teisių konvencijos įgyvendinimo ir atstovavimo jai vidaus tvarka, būtų peržiūrėtas ir iš dalies pakeistas taip, kad užtikrintų ir Europos Parlamento dalyvavimą;

154. pabrėžia, kad reikia glaudesnio politinio struktūros bendradarbiavimo, taip pat finansinių ir žmogiškųjų išteklių, siekiant užtikrinti, kad struktūra galėtų vykdyti įsipareigojimus ir įgyvendinti Neįgalųjų teisių konvencijoje nustatytas rekomendacijas;

155. mano, jog labai svarbūs yra Neįgalųjų teisių konvencijos 33 straipsnis („Įgyvendinimas ir stebėseną nacionaliniu lygmeniu“) ir JT Neįgalųjų teisių konvencijos komiteto 76 ir 77 baigiamosios pastabos, todėl džiaugiasi, jog JT Neįgalųjų teisių konvencijos komitetas pritarė tam, kad Parlamentas būtų įtrauktas į ES stebėjimo struktūrą;

156. ragina biudžeto institucijas skirti pakankamai išteklių, kad ES struktūra galėtų nepriklausomai vykdyti savo funkcijas;

157. pažymi, kad Peticijų komitetas teikia aktyvią ES piliečių (fizinį ar juridinių asmenų) apsaugą pagal SESV 227 straipsnį – suteikia galimybę pateikti skundą dėl teisių pažeidimo, padaryto ES, nacionalinių ar vietos valdžios institucijų, įskaitant pažeidimus, susijusius su ES politikos, kuria siekiama įgyvendinti JT neįgalųjų teisių konvenciją, taikymu, atsižvelgiant į prie sutarties sudarymo baigiamojo akto pridėtą deklaraciją dėl kompetencijų atskyrimo;

158. pabrėžia, kad Peticijų komitetas yra pripažintas viena iš ES institucijų priemonių (kartu su ombudsmenu, kuris skiriamas tam, kad gintų piliečius nuo netinkamo administravimo), kurios gali atlikti apsaugos funkciją ES stebėjimo struktūroje, laikantis nacionalinių žmogaus teisių apsaugos ir skatinimo institucijų veiklos principų (Paryžiaus principų), priimtų 1993 m. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliucijoje 48/134;

159. pažymi, jog tam, kad atliktų apsaugos funkciją, Peticijų komitetas įsipareigoja vykdyti nepriklausomos stebėjimo struktūros užduotis, susijusias su preliminariais ES teisės aktais, kuriais įgyvendinama JT neįgalųjų teisių konvencija, pažeidimų tyrimais, peticijų perdavimu kitiems Parlamento komitetams, kad jie atliktų tyrimus ar imtųsi atitinkamų veiksmų, ir apsilankymais vietoje, kurių tikslas – surinkti informaciją ir užmegzti ryšį su nacionalinėmis valdžios institucijomis;

2016 m. liepos 7 d., ketvirtadienis

160. primena, kad Peticijų komitetas kasmet iš neigalių asmenų gauna daug peticijų, rodančių, kad Europoje milijonai žmonių kasdien savo gyvenime patiria sunkumų, susijusių su galimybėmis dirbti ir įsidarbinti, mokytis, naudotis transportu ar dalyvauti politiniame, visuomeniniame ir kultūriniame gyvenime; pabrėžia, kad labai svarbus JT neigaliųjų teisių konvencijos 29 straipsnis dėl nediskriminuojamo neigaliųjų dalyvavimo politiniame ir visuomeniniame gyvenime;

161. pažymi, kad daug daugiausia dėmesio sulaukusių peticijų parėmė pilietinės visuomenės organizacijos, atstovaujantys neigaliesiems, todėl reikia skleisti informaciją ir skelbti apie su šių teisių pažeidimais susijusių peticijų atliekamą apsaugos vaidmenį ir veiksmingumą; giria šias organizacijas už vaidmenį, kurį jos atlieka skatindamos socialinę neigaliųjų įtrauktį ir gerindamos jų gyvenimo kokybę;

162. atkreipia dėmesį į peticijas, kurios rodo, kad kai kuriose valstybėse narėse esama neigiamų pavyzdžių, susijusių su neigaliųjų pragyvenimo užtikrinimu, kai ne tik trūksta pagal įstatymą teikiamų subsidijų išmokų, bet ir yra tokių atvejų, kaip nurodyta peticijoje Nr. 1062/2014, kai valdžios institucijos priėmė galbūt savavališkus administracinius sprendimus sumažinti anksčiau paskirtas išmokas, remdamosi abejotinomis medicininėmis išvadomis, pagal kurias gerokai sumažinamas neigalumo laipsnis; prašo atitinkamų nacionalinių, regioninių ir vietos valdžios institucijų labiau atsižvelgti į tokių veiksmų pasekmes atitinkamų asmenų ir jų šeimų gyvenimui ir prašo Komisijos atidžiai stebėti, kaip įvairiose valstybėse narėse įgyvendinama įvairių krypčių politika ir priemonės, susijusios su neigaliais;

163. pažymi, kad kai kurios valstybės narės, ratifikavusios JT neigaliųjų teisių konvenciją, dar neįsteigė ar nepaskyrė institucijų, kurios įgyvendintų konvenciją ir stebėtų jos įgyvendinimą, kaip reikalaujama 33 straipsnyje; pažymi, kad jau įsteigtų tokių institucijų, ypač pagal 33 straipsnio 2 dalį įsteigtų stebėjimo struktūrų, veiklą trikdo finansinių ir žmogiškųjų išteklių stoka ir tai, jog nėra tvirto teisinio jų paskyrimo pagrindo;

164. primygtinai ragina valstybes nares skirti pagal 33 straipsnio 2 dalį įsteigtoms stebėjimo struktūroms pakankamus ir pastovius finansinius ir žmogiškuosius išteklius, kad jos galėtų atlikti savo funkcijas; mano, kad jos taip pat turėtų užtikrinti stebėjimo struktūrų nepriklausomumą – užtikrinti, kad struktūrų sudėtis ir veikla būtų nustatyti laikantis Paryžiaus principų dėl nacionalinių žmogaus teisių institucijų veikimo, kaip reikalaujama pagal 33 straipsnio 2 dalį, o tai padaryti padėtų formalaus teisinio pagrindo sukūrimas, aiškiai nustatant struktūros vaidmenį ir kompetencijos sritį; primygtinai ragina tas valstybes nares, kurios dar nėra paskyrusios institucijų pagal 33 straipsnį, kuo greičiau tai padaryti ir suteikti joms išteklius ir įgaliojimus, kad jos veiksmingai įgyvendintų Neigaliųjų teisių konvenciją ir stebėtų valstybių įsipareigojimų pagal konvenciją įgyvendinimą;

165. pabrėžia, kad reikia sustiprinti Neigaliųjų teisių konvencijos tinklą, kad ne tik jo viduje, bet ir tarpinstituciniame lygmenyje būtų tinkamai koordinuojamas Neigaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimas, aktyviai įtraukiant neigaliuosius ir jiems atstovaujantias organizacijas į tinklo veiklą ir posėdžius ir nuodugnai su jais konsultuojantis;

166. primygtinai ragina visas ES institucijas, organus ir įstaigas įsteigti informacinius centrus ir pabrėžia, kad reikalingas horizontalus tarpinstitucinis visų generalinių direktoratų ir ES institucijų veiklos koordinavimo mechanizmas; ragina nustatyti reikiamą bendradarbiavimo tvarką, kuri būtų Neigaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo strategijos dalis;

167. ragina stiprinti tarpinstitucinį įvairių ES institucijų įgyvendinimo mechanizmų koordinavimą;

ES institucijų (kaip viešojo administravimo institucijų) atitiktis konvencijos reikalavimams

168. mano, jog svarbu, kad Peticijų komitetas organizuotų tikslinius renginius, skirtus su neigalumo klausimais susijusioms peticijoms, ir pabrėžia, kad labai svarbus vaidmuo tenka dialogui ir įnašui, kurį pateikia įvairūs suinteresuotieji subjektai, įskaitant kitus atitinkamus Europos Parlamento komitetus, JT neigaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo ES struktūros narius, neigaliesiems atstovaujantias pilietinės visuomenės organizacijas ir akademinės bendruomenės atstovus;

2016 m. liepos 7 d., ketvirtadienis

169. palankiai vertina tai, kad 2015 m. spalio 15 d. Peticijų komiteto surengtas viešasis klausymas „Neigaliųjų teisių gynimas iš gautų peticijų perspektyvos“ atitiko aukštus prieinamumo standartus, ir rekomenduoja, kad visi Parlamento komitetų posėdžiai ateityje būtų padaryti prieinamais neigaliesiems;

170. palankiai vertina tai, kad bendraujant su peticijų pateikėjais naudojamas Brailio raštas, ir ragina visas ES institucijas, kai jos bendrauja su piliečiais, naudoti ženklų kalbą, lengvai perskaitomo teksto formatus ir Brailio raštą, kad būtų nuolat dedamos ir didinamos pastangos įtraukti piliečius į institucijų veiklą ir Europos projektą;

171. ragina valstybes nares ir ES institucijas užtikrinti, kad apie galimybes dalyvauti viešųjų konsultacijų procese būtų aiškiai ir plačiai paskelbiama, naudojantis neigaliesiems prieinamomis komunikacijos priemonėmis, pvz., Brailio raštu ar lengvai perskaitomais tekstais;

172. ragina valstybes nares ir ES institucijas užtikrinti, kad apie galimybes dalyvauti konsultacijų procese būtų aiškiai ir plačiai paskelbiama, naudojantis prieinamomis komunikacijos priemonėmis, kad įnašą būtų galima teikti kitais formatais, pavyzdžiui, Brailio raštu ar lengvai perskaitomu tekstu, ir kad neigaliesiems, įskaitant intelekto ir mokymosi sutrikimų turinčius asmenis, būtų sudarytos sąlygos visapusiškai dalyvauti viešuosiuose klausymuose ir posėdžiuose, kuriuose diskutuojama dėl pasiūlytų teisės aktų ir politikos;

173. pabrėžia, kad reikia sudaryti sąlygas neigaliesiems veiksmingai dalyvauti ir laisvai reikšti savo nuomonę viešuosiuose renginiuose ir posėdžiuose, kuriuos rengia institucijos arba kurie yra rengiami jų patalpose, užtikrinant titravimą ir vertimą žodžiu į gestų kalbą, o dokumentus pateikiant Brailio raštu ir lengvai perskaitomu tekstu;

174. ragina Europos mokyklų valdybą, įskaitant Komisiją, užtikrinti įtraukų kokybišką švietimą Europos mokyklose pagal Neigaliųjų teisių konvencijos reikalavimus, susijusius su tarpdisciplininiais vertinimais, neigalių vaikų įtrauktimi, ir sudaryti tinkamas sąlygas bei užtikrinti, kad neįgalūs tėvai būtų įtraukiami ir galėtų dalyvauti;

175. ragina institucijas skatinti ir remti Europos specialiojo ugdymo ir įtraukaus švietimo agentūros veiklą;

176. ragina ES persvarstyti Bendrosios sveikatos draudimo sistemos taisykles, pensijų sistemą ir su neįgalumu susijusias socialinio draudimo ir socialinės apsaugos priemones, siekiant užtikrinti, kad neįgalieji nebūtų diskriminuojami ir turėtų lygias galimybes, ir, be kita ko, pripažinti, kad su neįgalumu susiję sveikatos srities poreikiai skiriasi nuo ligos, skatinti savarankišką gyvenimą ir darbą, t. y. kompensuoti visas papildomas išlaidas įrangai ar paslaugoms, kurių reikia darbuvi (pvz., Brailio rašto spausdintuvui, pagalbinei klausos įrangai, gestų kalbos vertėjui, titravimo paslaugoms ir pan.);

177. primygtinai ragina institucijas, organus ir įstaigas, vykdančias atvirą ir neįgaliosius įtraukiantį procesą, užtikrinti, kad esami tarnybos nuostatai būtų visapusiškai ir veiksmingai įgyvendinami pagal Neigaliųjų teisių konvenciją ir kad vidaus taisyklės ir įgyvendinimo nuostatos būtų rengiamos taip, kad visapusiškai atitiktų Neigaliųjų teisių konvencijos nuostatas, siekiant atsižvelgti į baigiamąsias pastabas;

178. ragina ES institucijose dirbantiems neigaliesiems ar neįgaliesiems darbuotojų šeimos nariams sudaryti tinkamas, poreikius atitinkančias ir su Neigaliųjų teisių konvencija suderinamas sąlygas, ypatingą dėmesį skiriant neigalių tėvų poreikiams;

179. primygtinai ragina institucijas patvirtinti visapusišką įdarbinimo, išlaikymo ir skatinimo politiką, įskaitant laikinas skatinimo priemones, siekiant aktyviai ir iš esmės padidinti neigalių (įskaitant psichosocialinių ir intelekto sutrikimų turinčius asmenis) nuolatinių darbuotojų ar sutartininkų ir stažuotojų skaičių, laikantis Direktyvos 2000/78/EB 5 straipsnio nuostatų;

2016 m. liepos 7 d., ketvirtadienis

180. rekomenduoja, kad, konsultuojantis su neįgaliesiems atstovaujančiomis organizacijomis, būtų parengti išsamūs Neįgaliųjų teisių konvencijos mokymų darbuotojams moduliai, pirmiausia skirti paslaugas teikiantiems darbuotojams, vadovams ir viešųjų pirkimų pareigūnams;

181. primygtinai ragina ES institucijas padaryti internete skelbiamą turinį ir prietaikas, įskaitant intranetus, visus pagrindinius dokumentus ir garso bei vaizdo medžiagą, prieinamus, ir kartu taip pat užtikrinti savo pastatų fizinių prieinamumą;

182. ragina Komisiją glaudžiai bendradarbiauti su kitomis ES institucijomis, įstaigomis ir organais, taip pat valstybėmis narėmis, koordinuoti veiksmingas ir sistemingas baigiamųjų pastabų įgyvendinimo priemones ir to siekiant galbūt priimti Neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo strategiją;

183. ragina ES ir valstybes nares užtikrinti konsultavimąsi su neįgaliesiems atstovaujančiomis organizacijomis ir struktūrinį bei sistemingą jų dalyvavimą, kai įgyvendinamos atitinkamos jų baigiamosios pastabos;

184. atsižvelgdamas į Neįgaliųjų teisių konvencijos 35 straipsnį, pagal kurį konvenciją pasirašiusios valstybės narės privalo pateikti pirminę ir tolesnes konvencijos įgyvendinimo ataskaitas, mano, kad tokios ataskaitos turėtų būti teikiamos kas ketverius metus ir rengiamos dalyvaujant neįgaliųjų organizacijoms;

o

o o

185. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.
